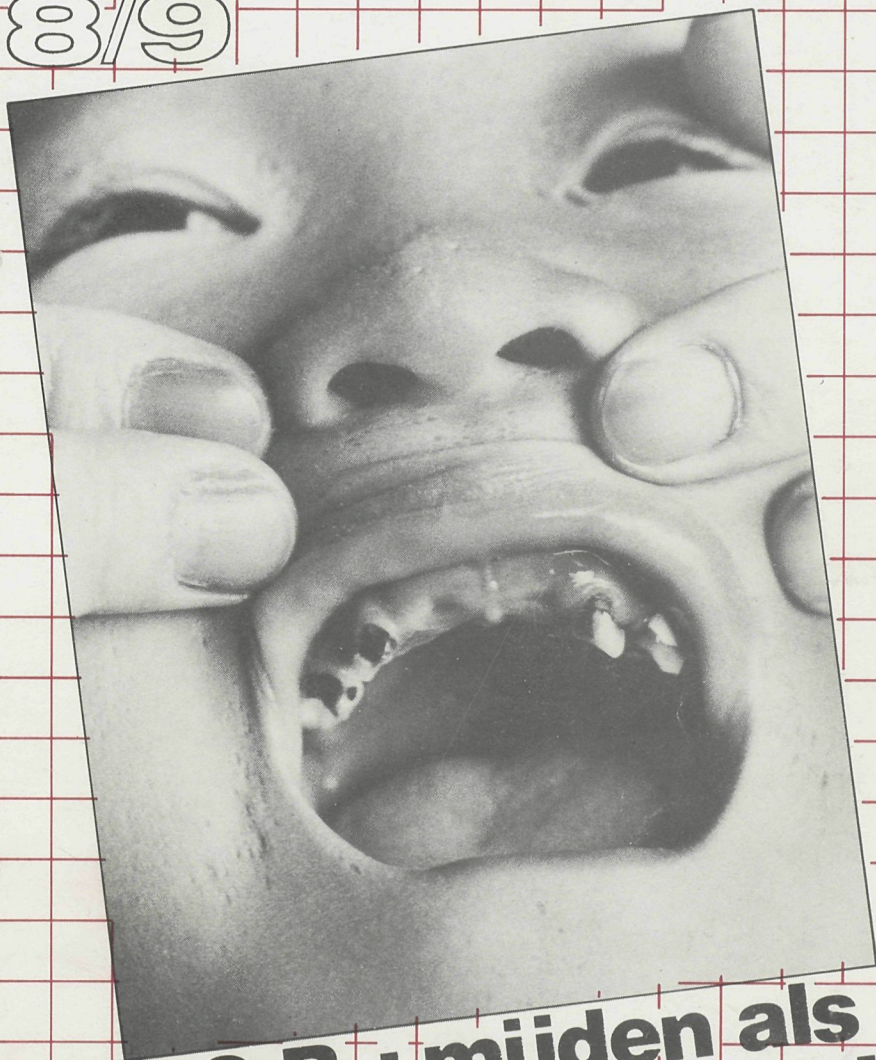

m.v. pld
C.X-81
3

MILIEURAMA

8/9

**P.C.B.: mijden als
de pest!**

Bond Beter Leefmilieu - Vlaanderen v.z.w.

MILIEURAMA IS HET POPULAIR
MAANDBLAD VAN DE BOND BETER
LEEFMILIEU-VLAANDEREN.

Redaktie en administratie:
Aarlenstraat 25, 1040 Brussel.
Tel.: 02/230.94.10.

Jaarabonnement: 300 fr. te storten op
rekeningnummer 427-9082201-48 van
de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen.
Steunabonnement: 500 fr.
Abonnement buitenland: 350 fr.
Cultureeljongeren-paspoort, Plus-drie-
pas, Cultureel paspoort anders-valie-
den: 240 fr.
Los nummer: 40 fr.

Hoofdredakteur en verantwoordelijke
uitgever: Roeland Dirks.

Medewerkers: Dirk Van Melkebeke, Lie-
ve Grauls, Bart Van Waelderden, Em-
manuel Ampe (V.V.M.I.), Marleen De
Haen, Martin Besieux, Jaak Vander-
mosten, Ben Faes.
Lay-out: Wim Vermeylen, Erik Osselaer.
Druk: EPO, Berchem.

Copyright:
Overname van artikels wordt aanbevo-
len, mits schriftelijke toelating en bron-
vermelding.

KRINGLOOPPAPIER IS
MILIEUVRIENDELIJK

Illustraties:

R. Dirks: pag. 10.
Hiroaki Kōno: pag. 1; 28; 30.
Natuurpark Dijleland: pag. 4; 5.
Natuur en Milieu (Focke) pag. 14;
15; 16; 18; 20; 21.
Allaert: pag. 23; 24.
Stadsbestuur Deinze: pag. 26.
Albarre: pag. 32.
Bart Van Waelderden: pag. 40; 42; 44.
Stefan Verwey: pag. 39.

Inhoud.

EDITORIAAL: Week van het Bos en
groenbeleid.

Roeland Dirks 3
Natuurpark Dijleland ook 'land-
schapspark'?

Martin Besieux 4
Nukleair terrorisme

Jan Michiels 6
Galle, Galle aan de wand, waar ligt
het mooiste bos van 't hele land?

Wim Vermeylen 9
MILIEU EN RECHT: Een doolhof

Emmanuel Ampe 11
Het kort geding

Dirk Van Melkebeke 14
De rechtspraak
van de Raad van
State

Chris Vanden Bilcke 18
Oude Leie-arm te Deinze geher-
waardeerd.

Prof. Ir. J. De Maeseneer 22
P.C.B.: mijden als de pest.

Roeland Dirks 27
Eindelijk landschapsdecreet?

Herman Delaunois 31
PERS EN MILIEU

Erik Osselaer 34
Maaslands water ondrinkbaar?

Erik Osselaer 38
Akkermans uit zijn karavans?

Bart Van Waelderden 40
INSpraak: Kernraketten.

André Bogaert, Homme Jansma 45
KORTE BERICHTEN

PUBLIKATIES 53
PORTRET: Projekt 'De Vakkere
Burger'.

KALENDER 59

Frontpagina: dit achtjarig meisje,
slachtoffer van P.C.B., verloor al
haar melktanden, maar kreeg nooit
haar blijvend gebit.

Editoriaal

Week van het Bos en groenbeleid

Roeland Dirks.

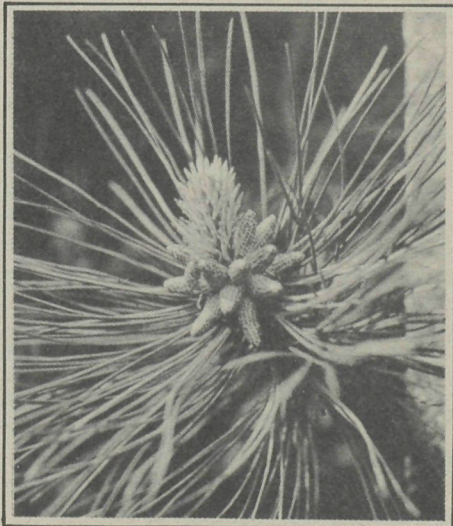
Op 20 september jongstleden, tijdens de 28 ste Nationale Natuurbeschermingsdag te Sint-Pieters-Rode, werd de waterbeheersing bestempeld als één van de meest akute natuurbehoudsproblemen. Al onze natuurgebieden hebben te maken met water. Heel wat beken en rivieren maken deel uit van landschapsparken en vormen vaak de verbinding tussen de meest interessante kernen. Beheersmaatregelen zijn dan ook van het grootste belang.

De groeiende belangstelling voor natuurbehoud en landschapsbescherming valt samen met een periode waarin eindelijk een groenbeleid tot stand komt, onder impuls van de milieubeweging en door een overtuigende inzet van de overheid. Minister Galle heeft deze kentering vertaald in een inmiddels goedgekeurd afvaldekreet, een landschapsdekreet dat is ingediend, een dekreet op de bossen dat binnenkort tot stand zal komen en een dekreet op het natuurbehoud dat op komst is.

De jongste twee jaar kwam ook een vernieuwde aktie ten gunste van landschapsparken tot stand, gesteund door de Koning Boudewijstichting en het 3 de Vlaams Groenkongres. Door de regionalisering van het nationaal beleid ontstonden in Vlaanderen nieuwe mogelijkheden, die met meer overtuiging worden benut.

De Week van het Bos is op zichzelf het bewijs van een positief gericht groenbeleid en staat in het teken van het natuurbehoud. Het bosbeheer in Vlaanderen evolueerde en wordt nu gekenmerkt door moderne inzichten, waardoor de verouderde tegenstelling tussen natuurbehoud en bosuitbating werd opgeheven. het bosbeleid komt nu tegemoet aan de eisen van de natuurbescherming en houdt ook rekening met de ecologische en rekreatieve waarden.

De publieke belangstelling voor het groenbeleid van Minister Galle naar aanleiding van de Week van het Bos is ons inziens terecht. Zo bekeken verdient zijn initiatief de onvoorwaardelijke steun van de milieubeweging.

Natuurpark Dijleland ook 'landschapspark' ?

Martin Besieux

Het wordt tijd dat er werk gemaakt wordt van het (reeds lang) aangekondigde landschapsdekreet en/of een apart dekreet op de landschapsparken. Dit illustreert het lijvig dossier "Projekt Natuurpark Dijleland" opgemaakt door de Werkgroep "Natuurpark Dijleland" waartoe naast de initiatiefnemers De Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud ook de Wielewaal afdeling Leuven, de Belgische Natuur- en Vogelreservaten, Meer Schoonheid, alsmede Natuur en Stedechoon behoren. De Koning Boudewijnstichting verleent sinds 1979 haar organisatorische en financiële steun aan wat reeds 10 jaar voordien van start ging.

Het dossier wil een basisdokument zijn voor de uitwerking en de realisatie van het Natuurpark Dijleland in de streek ten zuiden van Leuven, dat aansluiting geeft op het "Parc Naturel Regional de la Dyle" : het Waalse gedeelte van natuurpark. Het zijn twee autonoom te beheren delen van één geheel dat een groot stuk van het bekken van de Dijle en haar bijrivieren stroomopwaarts Leuven bestrijkt. Het Parc Naturel Regional de la Dyle werd in 1980 officieel erkend door de betreffende gemeente (Grez-Doiceau) althans voor het stuk dat als natuurpark in het gewestplan was ingeschreven.

In Vlaanderen is geen enkele zone als natuurpark ingeschreven op de

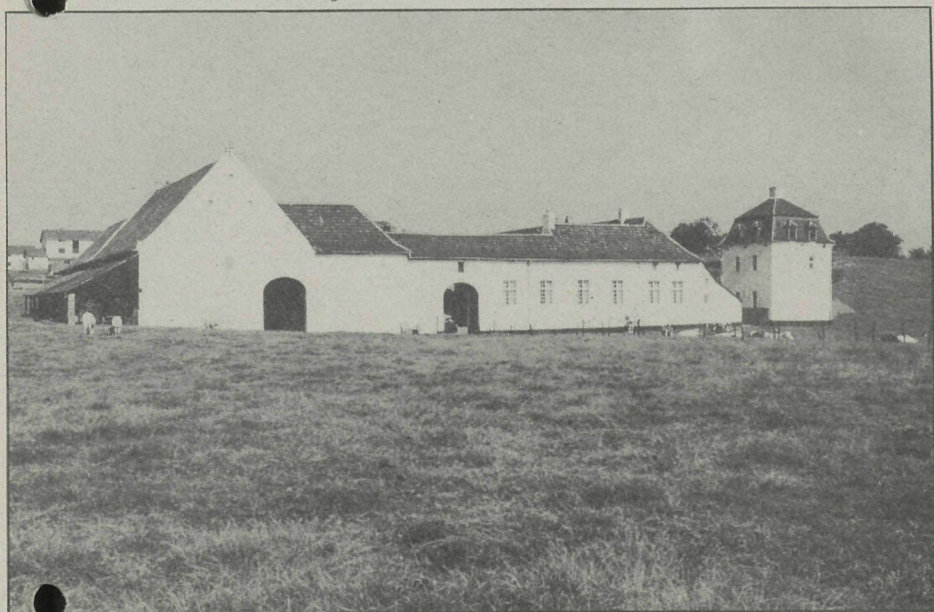

gewestplannen Leuven en Halle-Vilvoorde-Asse. Hier hoopt men dat de oprichting van landschapsparken mogelijk wordt door een dekreet dat de lakunes van de wet op het Natuurbehoud wegwerkt. Dan wordt het mogelijk de componenten : natuurgebied, landbouwzones en menselijke nederzettingen te coördineren en in een samenhangend beleid te brengen.

Het dossier Dijleland geeft een verscheidenheid aan informatie over het gebied dat 15.000 ha groot is.

Het kompendium bevat vervolgens een gedetailleerde en systematische inventarisatie van de ekotopentypes die voorkomen in het Dijleland, alsook van de monumenten per gemeente. Een ekotoop is een ruimtelijk afgebakend ecosysteem met de erbijhorende fauna en flora, en het geheel van bodem- en klimaatfactoren. Er zijn een tiental overzichtelijke en beheersgerichte types te onderkennen.

Het dossier is zo samengesteld dat er gemakkelijk aanvullingen kunnen worden ingelast.

Hof van Oudenvoorde te Vossem.

In het eerste algemeen gedeelte wordt de problematiek van de landschapsparken gesitueerd in zijn Europese kontekst.

Hierop volgt een beschrijving van de abiotische (opbouw van landschap en ondergrond), biotische (fauna en flora) en cultuurhistorische elementen. Het algemeen gedeelte sluit met de ruimtelijke indeling van het Natuurpark Dijleland in zestien landschapseenheden.

Een aantal bijlagen sluiten het geheel af : een lijst van de culturele verenigingen, de flora- en faunalijsten, de opsomming van de geklasseerde monumenten en de lijst van de waardevolle landschappen.

Het dossier Dijleland (500 BF) kan afgehaald worden op volgend adres: Informatiecentrum Dijleland
Naamsesteenweg 103 - 3030 Heverlee

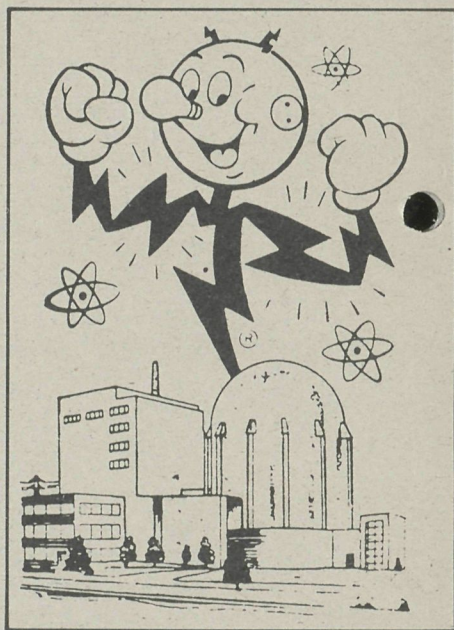
Nukleair terrorisme

Jan Michiels.

De buitenparlementaire akties die de V.A.K.S. de voorbije maanden hebben gevoerd, zijn in politieke kringen niet ongemerkt voorbijgegaan.

Toen de elektriciteitsmaatschappijen hun investeringsplannen voor de volgende tien jaar bekendmaakten, hadden zij waarschijnlijk gehoopt hun welbeproefde voldongen-feiten-taktiek nog maar eens met sukses te kunnen toepassen om de parlementaire democratie te ondermijnen.

In het Controlecomité voor gas en elektriciteit leek een advies ten gunste van nieuwe kerncentrales een haalbare kaart, zeker als gevolg van de afwezigheid van het A.B.V.V. in dit comité. Het A.C.V. was immers bereid om in te gaan op de voorstellen van de elektriciteitsbonzen. De oproep van de V.A.K.S. aan de Heer Houthuys in de vorm van een advertentie in de Morgen, op de dag dat binnen het Controlecomité de beslissing moest vallen, kon de A.C.V.-voorman op het nippertje ervan weerhouden zijn handtekening te plaatsen onder het nukleair kontrakt. Dit systeem van advertenties had al eerder zijn nut bewezen om in S.P.-kringen de kat de bel aan te binden. Het gewijzigde A.C.V. standpunt kon verhinderen dat het A.B.V.V. binnen het Nationaal Comité voor Energie,

in een geïsoleerde positie kwam te staan. Het nukleair offensief dat al naar de Wetstraat aan het oprukken was, kon door de vakbonden worden opgehouden.

Al die tijd hadden de vertegenwoordigers des volks de kans mooi gezien om hun mond te houden over de nukleaire provokaties van de elektriciteitsbedrijven. De campagne voor een Brede Maatschappelijke Diskussie over energie, die door de V.A.K.S. was opgezet naar aanleiding van het naderende energiedebat in het parlement, kwam net op tijd om dit stilzwijgen te doorbreken. In een zestal Vlaamse steden werden grote politieke debatten

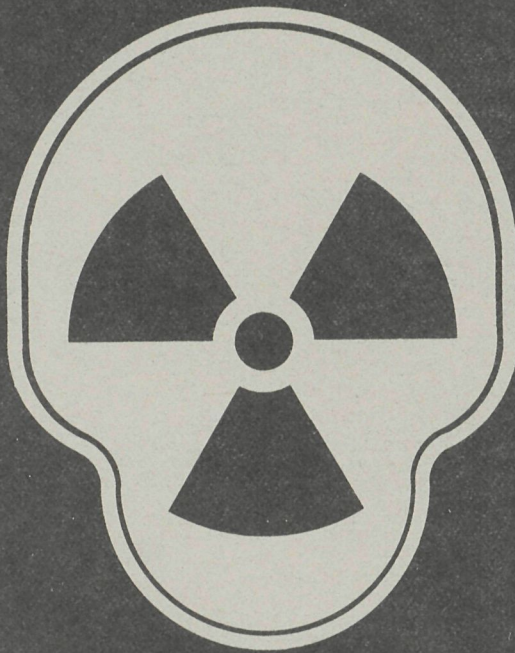
georganiseerd. Op de C.V.P. na, namen alle politieke partijen het V.A.K.S.-initiatief au serieux. Dat de grootste politieke partij van Vlaanderen het zich kan veroorloven weg te blijven, zegt niets over de waarde van het initiatief, maar wel iets over het karakter van deze partij.

Deze debatavonden hebben nog maar eens aangetoond dat de grote politieke partijen van dit land niet voorbereid zijn op een energiedebat ten gronde. De stofferige partij-standpunten van de S.P. en P.V.V. zouden op een antiekbeurs als waardevolle documenten verkocht kunnen worden. Opvallend was bovendien dat de woordvoerders van de S.P. het onderling niet eens waren over wat zij in persoonlijke naam, dan wel in partij-naam konden en mochten vertellen. Maar ook de woordvoerders van de P.V.V. slaagden er niet in hierover enige klaarheid te verschaffen. Ten aanzien van de nieuwe kerncentrales waren alleen V.U. en K.P. duidelijk: er kan geen sprake van zijn, nu niet en na het parlementair debat niet. Alhoewel de S.P. terzake nog steeds geen standpunt heeft, was Louis Tobback, S.P.-fraktieleider in de Kamer, wel formeel inzake de te volgen procedure: het bestaande nukleaire moratorium kan slechts worden opgeheven indien een S.P.-kongres zich in deze zin zou uitspreken. Een niet onbelangrijke verklaring. Ondervoorzitter van de P.V.V. Patrick De Wael stelde op het debat in Zonhoven dat het nukleaire moratorium moet behouden blijven. De vraag is echter voor hoelang? Tot de volgende P.V.V.-regeringsdeelname in het najaar?

De idee om een Brede Maatschappelijke Diskussie over energie te organiseren onder de bevolking, kon vanwege alle politieke formaties rekenen op een ruime goodwill. De V.A.K.S. hebben de suggestie van de politici om aan het begrip B.M.D. een konkrete invulling te geven, in hun oren geknoopt. Nieuwe initiatieven terzake mogen dan ook kortelings worden verwacht. Ondertussen is het aantal organisaties die de oproep van de V.A.K.S. hebben ondertekend voor de organisatie van zo'n B.M.D., uitgegroeid tot boven de honderd.

De stilte aan het politiek front was alvast door de debatavonden doorbroken. De tijdbom die de elektriciens onder het democratisch besluitvormingsproces hadden geplaatst was echter nog steeds niet onschadelijk gemaakt. Om de druk van de politieke ketel te verhogen kondigden de V.A.K.S. een blokkade aan van het kernpark te Doel, indien het licht op groen zou worden gezet voor de bouw van de twee nieuwe kerncentrales.

De ontmijningsdienst van het Ministerie van Economische Zaken kon het tijdsmechanisme van de kernbom in de war sturen, door het ingediende uitrustingsplan op basis van het onwettelijk karakter ervan, per kerende post terug te zenden naar de afzenders. Daarmee was het gevaar niet geweken, want het gewraakte plan kon in een aangepaste versie alle dagen worden terugverwacht. En ja hoor, de nukleaire kat kwam weer. Op 26 mei zat het plan opnieuw in de bus van Minister Claes, die meteen tot 26 juli tijd kreeg om zijn openbare biecht te spreken.

Claes werd gedwongen om zijn loopgravenstelling te ontvluchten. Zijn reactie kwam onverwacht snel. Op 10 juni maakte de Minister in de Kamer bekend dat de regerings-vertegenwoordigers in het Controlecomité en in het Nationaal Comité voor de Energie, de opdracht hadden gekregen hun veto te stellen tegen de nukleaire plannen van de elektriciens.

Als gevolg van het patriottisme van Claes worden alle beslissingen uitgesteld tot na het parlementair energiedebat. Maar de V.A.K.S. zijn niet gerust in het

verder verloop van de strijd. De nukleaire kat komt immers weer, in het najaar wanneer het parlementair debat aan de orde is. Ondertussen mag worden verwacht dat het nukleair terrorisme zich ondergronds zal blijven organiseren, via pressiewerk op allerlei politieke niveau's.

De nukleaire lobby stelt alles in het werk om het bestaande nukleaire moratorium te doorbreken en beslissingen te forceren inzake bijkomende kerncentrales en een heropening van de opweringsfabriek Eurochemic te Dessel.

Galle, Galle aan de wand, waar ligt het mooiste bos van 't hele land ?

De eerste week van oktober wordt voor de derde maal de Week van het Bos georganiseerd. Op gezamenlijk initiatief van de heer Marc Galle, de Vlaamse Bosbouwvereniging, het Onderzoekscentrum voor Bosbouw te Gontrode en het Bestuur van Waters en Bossen, plaatsen de organisatoren het evenement in het thema: 'beschermde planten en dieren'. Recent werden een aantal bedreigde diersoorten wettelijk beschermd, een initiatief dat echter geen nut heeft indien de bevolking niet daadwerkelijk wordt voorgelicht. Om dit te verhelpen wordt dit jaar een speciale brochure gewijd aan de beschermde plant - en diersoorten. Dit jaar wordt tevens een bijzondere inspanning gedaan om de jeugd, in het bijzonder de scholen actief te betrekken bij de Week van het Bos. Daartoe werden door de Vlaamse Bosbouwvereniging speciaal voor de schoolgaande jeugd brochures, lesbrieven en bosleerpaden ontworpen die bijzonder dienstig kunnen zijn voor het onderwijzend personeel bij de behandeling van de thema's bos en natuur.

Naast de ondertussen bijna klassiek geworden geleide wandelingen, georganiseerd door het Bestuur van Waters en Bossen, vraagt men dit jaar ook de medewerking van de regionale en plaatselijke milieuverenigingen om wandelingen in bossen en natuurgebieden te organiseren en te begeleiden.

Het spreekt vanzelf dat alle natuur- en boswandelingen niet enkel in de eerste week van oktober mogen ge-

beuren. De aktie 'Week van het Bos' wenst een stimulans te zijn om een geregeld bosbezoek op gang te krijgen en dit met respect voor de planten en dieren.

In het kader van de Week van het Bos zal tevens een eerste deel uitgegeven worden van een nieuwe uitgave van de atlas van de natuurreservaten in Vlaanderen. Hierdoor hopen de initiatiefnemers tegemoet te komen aan de natuurliefhebbers die een degelijk basisdocument vragen. De vroegere uitgave is namelijk volledig uitgeput.

De Week van het Bos wordt op 26 september geopend in de domeinen Revelingen en 7 Borren te Sint-Genesius-Rode. Zij wordt officieel besloten op de 'Muziekberg' te Ronse.

Een informatiebrochure met vermelding van alle beschikbare folders en didaktische middelen in verband met het onderwerp is te verkrijgen op het Kabinet van Marc Galle, Belliardstraat 32, 1040 Brussel. Tel.: 02/ 230.09.09.

of bij de Vlaamse Bosbouwvereniging Geraardsbergse Steenweg 267, 9231 Gontrode. Tel.: 091/52.21.13.

Moderne inzichten in de bosbouw.

Aansluitend op de week van het bos, organiseert het Centrum voor Natuurbeschermingseducatie op zondag 11 oktober in het Provinciaal Vormingscentrum te Oostmalle een

studiedag met als thema: 'moderne inzichten in de bosbouw'. Die studiedag dient in de eerste plaats om natuurgidsen en kursisten, die voor het onderwerp een bijzondere belangstelling hebben, in staat te stellen zich van het nieuwe werkterrein een algemeen beeld te vormen. Het is tevens de bedoeling dat deze dag een aanzet vormt voor gespecialiseerde vormingscursussen over dit onderwerp, die vanaf 1982 in de verschillende

provincies kunnen worden georganiseerd.

De slottoespraak van de dag wordt verzorgd door minister Galle. Het volledig programma, de praktische regelingen zijn te bekomen op het Centrum voor Natuurbeschermingseducatie. Ommeganckstraat 26, 2000 Antwerpen. Tel.: 031/ 31.84.81.

W.V.

Milieu en recht

Een doolhof.

Emmanuel Ampe.

De eerste wetten inzake milieu richtten zich tot de lokale overheid en behandelde onderwerpen van hygiënische aard : vervoer en drag van sekreten, begraaftplaatsen, onderhoud van schoorstenen, rustverstoring....

De dekreten van 1789 en 1791 verplichtten de gemeenten de netheid van de openbare wegen te verzekeren. Onder Napoleons bewind (1814) werd een wet uitgevaardigd inzake hinderlijke werkplaatsen en bedrijven, die de overheid toeliet vrij streng op te treden in privébedrijven, fabrieken en handelszaken. Nu nog wordt deze wet gebruikt.

Ons huidig boswetboek dateert van 1854. Nederland reglementeerde het transport van buskruit in 1824. Het toezicht op stoomtuigen en stoomketels wordt in de wet van 5 mei 1888 beschreven. Aandacht voor het landschap bemerk je in de wetten van 1911 over verlaten steengroeven en terrils van steenkoolmijnen.

Van hygiëne naar hinderbestrijding en welzijnszorg.

Tot een globaal milieubeschermingsbeleid komt het echter nog niet. Veel aandacht ging naar de volksgezondheid. In Nederland maken meerdere rapporten van rond de eeuwwisseling melding van Staatstoezicht op de volksgezondheid. Vele gemeentelijke gezondheidsdiensten werden toen opgericht.

Het streven naar welvaart, parallel lopend met de economische groei kregen na W.O.II zulke dimensies dat het voortbestaan bedreigd werd. Het Rapport van de Club van Rome bekeek de leefmilieuproblemen in een ruimer kader zonder de ernst van de situatie uit het oog te verliezen. Toen verschoven de prioriteiten langzaam van welvaart naar welzijnsbeleid.

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948) en het Europees Sociaal Handvest (1961) verweven het recht op milieuhygiëne in de gezondheidszorg.

Pas in The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (1966) komt "milieu" apart ter sprake. De wetgeving met betrekking tot milieuzorg ontwikkelt zich gunstig maar staat in schril contrast met de snel ontwikkelde industrie en zware milieurampen (Seveso, Harrisburg, Amoco Cadiz e.a.) blijven niet uit.

Hefboom voor veranderingen.

De natuur is niet meer in staat de storende factoren te verwerken. Sinds de 19de eeuwse industrialisatie steeg het aantal natuurvreemde en toxische stoffen indrukwekkend. Andere vormen van hinder overstegen de grens van het aanvaardbare : geluidshinder, radio-actieve stralingen, ruimtelijk

wanbeleid.... De belasting voor mens en natuur is niet alleen schadelijk, in vele gevallen zelfs dodelijk.

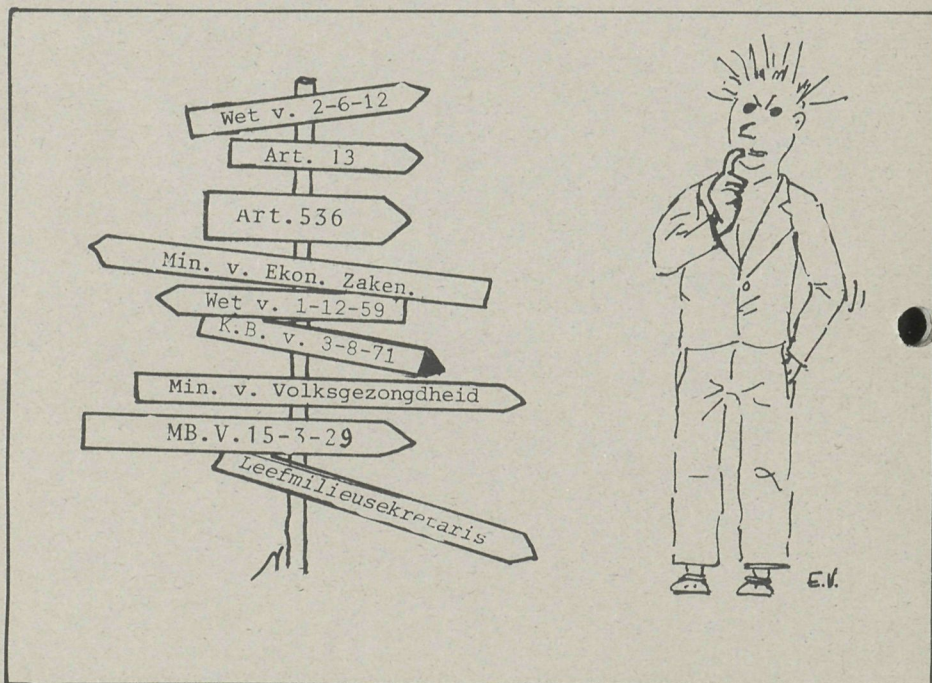
Zowel de technische aspecten als het menselijk gedrag dienen in vraag gesteld te worden. Men besteed meer aandacht aan bezit dan aan gezondheid. Welvaart acht men de noodzakelijke voorwaarde voor welzijn. Een gezonde ekonomie wordt beschouwd als een waarborg voor meer geluk. Deze overwaarding ligt mede aan de grondslag van de huidige ekonomische krisis.

Een herwaarding waarbij de prioriteiten herlegd worden moet tot stand komen. Het rechtsapparaat kan het ekonomisch gebeuren beïnvloeden omdat het objekt van het recht, de relatie mens-medemens, individu-maatschappij gemakkelijk kan verruimd worden tot mens-milieu.

Belgisch milieurecht een doolhof ?

De Belgische wetgeving inzake natuur en milieu omvat meerdere los van elkaar staande wetteksten en dekreten. Deze versnippering dringt door tot bij de bevoegdheden, verspreid over meerdere ministriële departementen. Koördinatie op dit vlak blijkt één van de moeilijkste opgaven. Als het tot een kompromis moet komen, zetelt men lang en meestal zonder resultaat.

Een duidelijk voorbeeld is de kaderwet luchtverontreiniging van 28 december 1964. De normen terzake worden bepaald na overeenkomst tussen meerdere ministers. Het uitblijven van de nodige uitvoeringsbesluiten getuigt niet van eensgezindheid. Indien één minister bevoegd is, kan er sneller iets tot stand komen.

De versnippering leidt eveneens tot tegenstrijdigheden. Bij een bedrijfsvestiging dienen een bouw- en exploitatievergunning, eventueel een lozingsvergunning aangevraagd te worden. Soms wordt de exploitatievergunning afgeleverd, terwijl de bouwvergunning niet verleend wordt.

Administratief gezien verliezen zowel overheid als aanvrager veel tijd en energie omdat meerdere regelingen langs aparte kanalen verlopen.

Aan deze versnippering kan ernstig gewerkt worden. De heer Verschooten (Raad van Staten) verrichtte onder het Kabinet van Leefmilieusekretaris K. Poma een studie om deze versnippering op te heffen. Hij bestudeerde de noodzakelijke veranderingen in de milieuwetgeving in relatie tot de verschillende ministriële departementen teneinde tot een éénvormige milieuwetgeving te komen.

Veel juristen opteren voor kaderwetten. Deze zijn meestal niet te strak. De konkretisering en uitwerking gebeurt dan door Koninklijke Besluiten. Deze kunnen sneller dan een wet werkelijkheid worden. Het gevaar hiermee bestaat, dat de macht van het parlement naar de regering verschuift: de kaderwet heeft de goedkeuring van kamer en senaat nodig, daar waar de bevoegde ministers voor de Koninklijke Besluiten geen instemming van het parlement nodig hebben.

Nog ingewikkelder word het met de opsplitsing in gewesten. De milieuwetgeving, als onderdeel van het milieubeleid moet geografisch zo ruim mogelijk worden gezien. Bevoegdheden overschakelen van nationaal naar gewestelijk niveau is in principe een stap achteruit.

De huidige minister van het Vlaamse Gewest, de heer M. Galle ziet het wel frisgroen, maar zal zijn opvolger ook deze richting volgen?

Slappende wetteksten.

Een strenge wetgeving mag geen dode letter blijven. Zware sancties blijven uit bij gemis aan controle en omdat men de socio-ekonomische gevolgen zoals fabriekssluiting en minder werkgelegenheid te zwaar acht. Licht sankties daarentegen schrikken de grote bedrijven en multinationals niet af. In de kaderwet giftige afvalstoffen is de op-richting van een industrieel waarborgfonds geformuleerd. De verwijdering van toxisch vuil, geproduceerd door een failliete afvalproducent kan dan door het waarborgfonds gefinancierd worden.

Bij goedkeuring van een kaderwet volgen de uitvoeringsbesluiten pas na lang talmen en zonder degelijke controle achteraf. Voor het uitblijven van de uitvoeringsbesluiten zijn velerlei redenen: politieke strubbelingen, moeilijkheden op technisch niveau enz.... De aard en strengheid van de uitvoeringsbesluiten variëren zelfs van minister tot minister. De wetgeving op de vogelvangst was afwisselend soepel of streng al naargelang de minister en zijn kiezers.

Het hoeft geen betoog dat een doeltreffende controle op de naleving van een wet belangrijk is. De vervuiler stelt zijn gedrag immers niet in vraag. Door een tekort aan bevoegd personeel, laboratoria en meetapparatuur en velerlei andere redenen is van controle praktisch geen sprake. De konsekwenties van een strikte toepassing van de milieuwetten

kunnen op vele bedrijven zwaar doorwegen en dit in een periode van hoge werkloosheid en economische crisis.

Deze zieke controle kan men op kleine schaal genezen door burgers in te schakelen: bv. natuurgidsen kan men in de mogelijkheid stellen illegale vogelvangst en dergelijke te verbaliseren. De milieu- en natuurvrienden melden reeds vele wetsovertredingen, meestal zonder gehoor!

Ruime aanpak is hoognoedzakelijk.

Om te vermijden dat veel industriën verhuizen naar landen met een soepelere wetgeving, dient men een internationale wetgeving uit te bouwen.

De Europese Gemeenschap vaardigde in dit verband reeds meerdere richtlijnen uit, echter zonder veel resultaat.

De vraag waarom men wetten uitvaardigt zonder met de uitvoeringsbesluiten rekening te houden blijft vooralsnog bestaan!!

Het kort geding.

Dirk Van Melkebeke.

Het moet je maar overkomen als milieugroep dat je na jarenlange activiteit hebt bereikt dat een of ander landschap kans maakt om geklasseerd te worden en dat een of andere aannemer het plots nouig vindt om toch vlug te beginnen met een zandwinning, met of zonder toelating, uitgerekend temidden van het natuurschoon dat je zo aan

het hart ligt.

Of nog, dat je dorp nog de gelukkige bezitter is van een prachtig geklasseerd (tijdens het jaar van het dorp uiteraard) dorpsplein, met eeuwenoude lindebomen afgezet, en dat een overijverig gemeentebestuur het nodig vindt ze om te hakken om verkeerstechnische redenen zoals dat dan heet.

Mogelijkheden tot reageren zijn er genoeg. Je kan in machteloze woede je nagels afbijten en met tranen in de ogen laten begaan, je kan over gaan tot sabotage of een bomaanslag plegen op de bulldozers. Beide oplossingen hebben gemeen dat ze erg slecht zijn voor je gezondheid (het eerste verkort je leven met enkele jaren door de opgekropte frustratie, het tweede ook na een verblijf in een of andere gevangenis). Gelukkig bestaat nog een andere mogelijkheid tot reageren, je kan namelijk proberen om de werken via gerechtelijke weg te laten stopzetten. Een eerste reactie zal misschien zijn dat het veel te laat is om via de klassieke gerechtelijke procedures dergelijke toestanden te stoppen en dat er onherstelbare dingen gebeurd zijn tegen dat het gerecht het behaagt een uitspraak te vellen. Je hebt

recht voor veel mensen nog is.

Vandaar dit artikel dat allesbehalve de bedoeling heeft 100% volledige informatie te verstrekken maar wel om de weg te wijzen die je kan volgen als soortgelijke situatie zich voor doet zoals hierboven beschreven.

Hoe een kort geding inspannen ?

Een vraag tot dagvaarding in kort geding moet gericht worden aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het gerechtelijk arrondissement waaronder je gemeentevalt. Voor wie het zich niet meer mocht herinneren uit zijn lessen aardrijkskunde van het derde studiejaar: dit valt geenszins samen met het bestuurlijk

dan wel kans dat de boosdoeners veroordeeld worden, maar daarmee heb je je stuk verwoest natuur of andere schoon niet terug.

Gelukkig kent het Belgisch gerecht ook nog iets als een KORT GEDING en daarmee kan je als milieumilitant wel iets bereiken, zei het dan dat er hier en daar wel voetangels en schietgeweren verborgen liggen in het doolhof dat het ge-

arrondissement.

Deze dagvaarding gebeurt via de gewone vormen van dagvaarding, nl. via een raadsman (advokaat) en wordt door een deurwaarder bezorgd aan de tegenpartij. Eens dit gebeurt, worden minimum twee dagen daarna de partijen opgeroepen om te verschijnen voor de rechtbank.

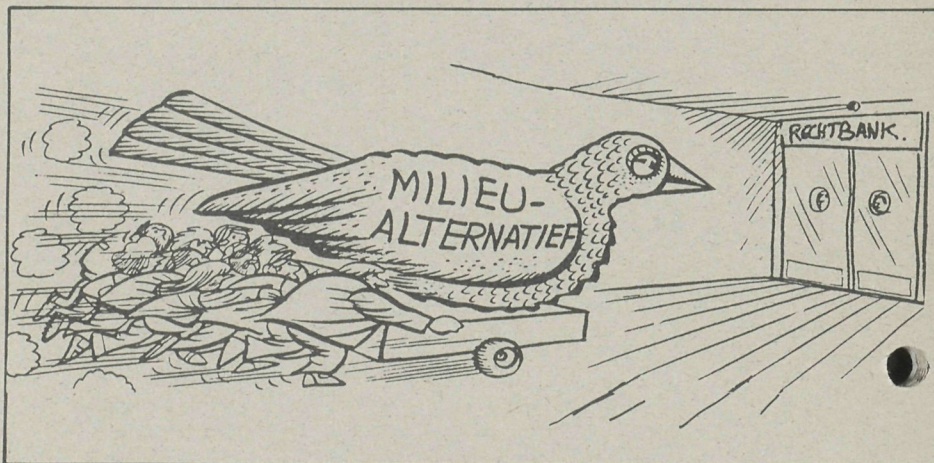
Ter verduidelijking dient gezegd dat de rechtbank in dit geval geen

uitspraak doet over de grond van de zaak, maar enkel de maatregelen zal treffen die nodig zijn, tot er een definitieve regeling gevonden wordt voor het probleem. Niets meer maar ook niets minder. Wie bijvoorbeeld een verzoek tot opname van een monument op het ontwerp van lijst van de voor bescherming vatbare monumenten bij de minister heeft ingediend, kan in kort geding verzoeken de afbraakwerken te schorsen in afwachting van de ministeriële beslissing. Uitzonderlijk kan een kort geding ook ingeleid worden via een verzoekschrift 'bij volstrekte noodzakelijkheid'. Dit is echter maar zo als het minste uitstel de gevraagde maatregel in het gedrang zou brengen of nog als de aard van de gevraagde maatregel de eenzijdige rechtspleging wenselijk maakt.

Hoogdringendheid

Niet alle zaken kunnen echter zo maar in kort geding worden behandeld. Er moet voldaan zijn aan een aantal voorwaarden, zoniet kan de voorzitter zich onbevoegd verklaren en gaat het kort geding niet door.

Eerst en vooral moet er hoogdringendheid bestaan. Dit wil zeggen dat er maatregelen nodig zijn om te voorkomen dat de belangen van een partij onherroepelijk kunnen geschaad worden of er een onherstelbare toestand wordt geschapen (het te klasseren gebouw kan al lang niet meer bestaan tegen dat er een uitspraak valt volgens de

In de praktijk is deze vorm van inleiding niet uitzonderlijk wanneer de eiser een verrassingseffekt wil teweeg brengen. Maar de voorzitters zullen deze vorm niet zo vlug toestaan daar zij hen slechts eenzijdige informatie verschaft (de tegenpartij wordt niet gehoord).

gewone juridische weg).

Ten tweede moet de eisende partij wel degelijk zelf belang hebben bij de zaak. Je kan dus geen kort geding inspannen voor iemand anders. In het kader van hierboven vermelde toestanden rijzen er wel enkele problemen bij een milieu-

groep.

Ofwel kan een individu zich eisen-
de partij stellen, maar dat kan
enkel als hij persoonlijk belang
heeft bij de zaak (als inwoner
van het bedreigde marktplaats bijv.)
ofwel kan de milieugroep dat als
groep doen. Essentieel is dan wel
dat hij het statuut moet hebben
van een v.z.w. en als dusdanig
rechtspersoonlijkheid geniet.
Er moet dan wel voor gezorgd wor-
den dat de v.z.w. in regel is met
de voorschriften die de wetgeving
op de v.z.w.'s voorziet. Over het
begrip 'belang hebben bij' bestaan
er wel onduidelijkheden bij een
milieugroep met het statuut van een
v.z.w. (zie ook elders in dit blad).

In de recente rechtspraak blijkt
er wel een evolutie aan de gang
naar een ruimere interpretatie
van het begrip in het voordeel
van v.z.w. milieugroepen.

Terwijl tot voor kort de recht-
spraak 'het belang hebben bij' zeer
strikt beschouwde in de zin van
als schade aanbrengen aan persoon-
lijke belangen, heeft het vonnis
in verband met het domein Eiken-
d (Brasschaat; Burgerlijke
rechtbank van Antwerpen 20/10/'80)
groot belang voor de milieubewe-
ging omdat hier voor de eerste
maal in de Belgische rechtspraak
wordt erkend dat een v.z.w. die
zich statutair tot doel stelt het
leefmilieu te beschermen in zijn
gemeente wel degelijk kan optreden
als belanghebbende partij als dit
leefmilieu bedreigd wordt.

Voorheen (bijvoorbeeld het vonnis
in verband met Het Tolhuis te

Antwerpen Rechtbank van Antwerpen
31/7/78) verklaarde de rechtbank
zich onbevoegd ondermeer omdat de
appellant (een notoir milieumili-
tant) geen enkel recht had om de
werken te beletten tenzij 'senti-
mentele redenen'.

Ook tegenover de publieke over-
heid kan een kort geding worden
ingespannen. Normaal gezien is
de rechterlijke macht verplicht
om de scheiding der machten te
eerbiedigen en kan zij niet op-
treden in administratieve zaken.
Zij is echter verplicht om de
rechtszoekende bescherming te
verlenen, wie ook de auteur moge
zijn van de inbreuk. Zij kan dus
wel degelijk optreden tegen een
gemeentebestuur als dit zijn boe-
kje te buiten gaat en helaas is
dit bij milieubedreiging maar al
te vaak het geval.

Tot slot nog dit: een kort geding
inspannen is een zaak waarover
goed moet nagedacht worden voor-
aleer deze stap wordt gezet. Het
is namelijk zeer goed mogelijk dat
de tegenpartij (bijvoorbeeld de
aannemer die niet meer mag verder
werken tot een definitieve uit-
spraak volgt) een tegeneis tot
schadevergoeding indient (a rato
van vele duizenden frank per dag).
Op het moment dat je dan als
milieugroep in het ongelijk wordt
gesteld kan dit bijzonder zware
gevolgen hebben. Het is dus uit-
kijken geblazen en ook hier blijft
het oude spreekwoord steeds van
kracht "bezint eer ge begint...".

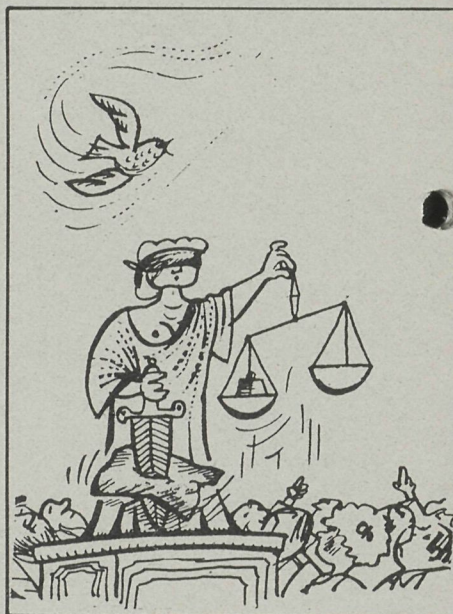
De rechtspraak van de Raad van State.

Chris Vanden Bilcke.

Op 20 januari 1981, werd door de Raad van State een eis, die in 1976 door de nationale B.B.L. was ingesteld tegen de gemeente De Panne, afgewezen. De Bond had meer bepaald gepoogd, de nietigverklaring te bekomen van een bouwvergunning voor een appartementsgebouw in de beruchte Westhoekverkeveling.

Deze afwijzing was van groot belang voor de nationale federatie B.B.L., niet wegens de grond van de zaak - waarover de Raad zich trouwens niet heeft uitgesproken - maar omdat de vorderingen van de Bond, in afwijking van een 'konstante rechtspraak' 'niet-ontvankelijk' werd verklaard. Dit om een reden die de essentie van B.B.L. raakt: een federatie zou volgens de Raad van State, geen 'kwaliteit' of 'hoedanigheid' hebben om op te treden voor belangen, die specifiek zijn voor de deelvereniging. Meer nog, een federatie ontkent zich door haar eigen aard, de representativiteit voor de belangen die specifiek zijn voor de aangesloten verenigingen.

Op 5 februari 1981 werd de nationale federatie, de v.z.w. Bond Beter Leefmilieu - Inter Environnement echter ontbonden, zodat de problemen welke door dit arrest waren geschapen voor het verdere optreden voor de Raad van State door B.B.L. - Inter Environnement meteen waren 'opgelost'. De afwijzing van vorderingen door een

federatie ingesteld, welke ook tot de specifieke belangen van een deelvereniging behoren, is echter principieel gesteld. Zo kan men zich verder afvragen wat de eventuele gevolgen zullen zijn voor B.B.L.-Vlaanderen, op haar beurt een federatie.

Hierna volgt een korte terugblik op de vroegere rechtspraak van de Raad van State, een kritiek op de toepassing van geciteerde stelling op de nationale B.B.L., en een bespreking van de gevolgen voor B.B.L.-Vlaanderen.

Het arrest betekende een radicale ommekeer van de rechtspraak t.o.v. de nationale federatie. Tot dan

waren de vorderingen van de Bond door de Raad van State 'ontvankelijk' geacht, ongeveer op grond van volgende argumentatie: B.B.L. is een overkoepeling van talrijke verenigingen, die zich elk op hun eigen gebied, en verspreid over het hele land, inzetten voor bepaalde deelaspecten van het leefmilieu. Hieruit volgt dat de Bond inzake bescherming van het leefmilieu onbetwistbaar representatief is. In die representativiteit put zij het door de wet, voor de ontvankelijkheid de eis, vereiste BELANG.

In het kader van een dergelijke rechtspraak had de B.B.L. er duidelijk alle belang bij, om op te treden via een zo representatief, en dus zo omvattend mogelijke koepel, nl. de nationale federatie.

In huidig arrest wordt aan de Bond, juist wegens haar federatiestructuur, de representativiteit ontzegd. Juridisch wordt het dan vertaald in het ontbreken van de vereiste KWALITEIT of HOEDANIGHEID, welke een andere voorwaarde is voor de ontvankelijkheid van een eis.

Het wekt verwondering, dat een 'ontstaande' rechtspraak zich drastisch kan wijzigen. Juridisch belet natuurlijk niets de hoogste administratieve rechtbank, haar vroegere rechtspraak te wijzigen. In casu valt de wijziging echter te verklaren door de komst van een nieuwe kamervoorzitter, die een verdere juridische nuancering van de rechtspraak heeft gesteld boven de opportuniteit van het procesoptreden door de Bond Beter Leefmilieu.

Kunnen ons wel vragen stellen de 'stelling' van het arrest - een federatie heeft geen kwaliteit om op te treden voor de belangen die specifiek zijn voor een aangesloten vereniging, meer nog, de federatie ontzegt zich door haar aard de representativiteit voor die belangen - en de toepassing ervan op de nationale B.B.L..

Volgens art. 7 van de statuten moeten de doelstellingen van de aangesloten verenigingen met het doel van B.B.L. overeenkomen. De federatie én de deelverenigingen streven inderdaad de bescherming van het leefmilieu na; alleen doet een deelvereniging dat voor een beperkter omschrijving. Kan in die omstandigheden nog een onderscheid worden gemaakt tussen de belangen van de federatie, en de 'specifieke belangen van het lid? Is de belangensfeer van de deelvereniging geen deel van de ruimere belangensfeer van B.B.L.?

Volgens art. 43 beschouwt ieder lid het bovendien als zijn plicht, wanneer de algemene vergadering van B.B.L. tot een actie besluit, deze te steunen of minstens niet te dwarsbomen. Anderzijds kan de federatie, wanneer een lid niet slaagt in een belangrijke taak behorend tot zijn normaal werkterrein dit verzuim konstateren en een oplossing uitwerken. Kan dan nog worden gesteld dat de Bond zich uit haar aard de representativiteit ontzegt door de belangen van een lid?

Integendeel verzekert de federatie zich van hun solidariteit of medewerking. Bovendien kan ze als een soort 'voogd' optreden.

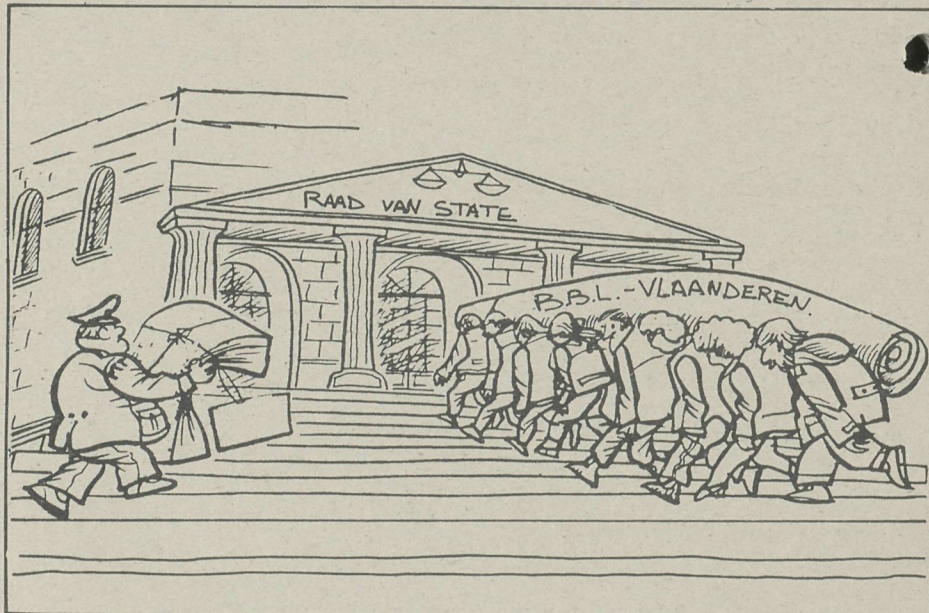
De stelling van het arrest is dus op zijn minst overhaast te noemen. Zoals gezegd werd de nationale

B.B.L. ondertussen ontbonden zodat verdere beschouwingen i.v.m. de gevolgen van deze uitspraak voor de nationale federatie niet meer relevant zijn.

Het algemene, principiële karakter van de uitspraak van de Raad van State doet de vraag rijzen of zij deze rechtspraak zal doortrekken t.o.v. toekomstige vorderingen door B.B.L.-Vlaanderen, op haar beurt een federatie. Dit zou be-

dat ook B.B.L.-Vlaanderen een federatie is. Beoogde de Raad niet veeleer het optreden van de nationale federatie aan te passen aan de realiteit van de gewestvorming? Dan wel het optreden door eender welke 'koepel' te veroordelen van zodra hierbij belangen waren opgenomen die specifiek zijn voor een deelvereniging?

Bij een toekomstige procedure door B.B.L.-Vlaanderen tegen een admi-

tekenen dat B.B.L.-Vlaanderen voor de Raad van State enkel nog zou kunnen optreden tegen administratieve beslissingen, welke het geheel of ten minste een groot deel van het Gewest zouden betreffen. Meer lokale geschillen zouden door de desbetreffende verenigingen moeten worden gevoerd.

Toch dient men vooreerst de vraag te stellen of de Raad, toen zij haar algemene stelling formuleerde wel op de hoogte was van het feit

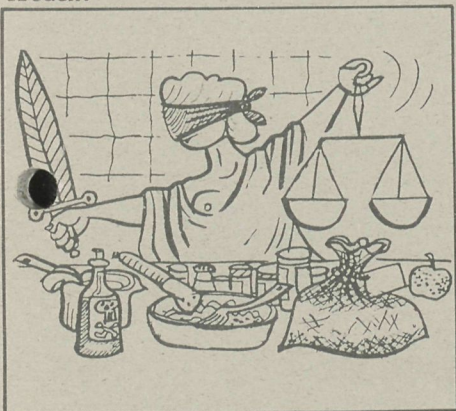
nistratieve beslissing, met een niet algemeen-gewestelijk maar eerder lokale geldingskracht (bijv. de bouwvergunning), kunnen tegen de stelling van de Raad van State volgende argumenten uit de statuten worden afgeleid.

- Zoals voor de nationale federatie stellen de statuten (art.8) dat het doel van de leden-verenigingen moet stroken met het doel van B.B.L. zelf. Zo ook kan hier de vraag worden gesteld of enig onderscheid kan worden gemaakt

tussen de belangensfeer van B.B.L.-Vlaanderen - de milieubescherming in Vlaanderen - en de 'specifieke belangensfeer van de deelverenigingen - de milieubescherming in een bepaald gedeelte van het Vlaamse land. Wat een specifiek belang is voor de deelvereniging is meteen een volwaardig belang voor B.B.L..

- Art. 11, 1°, zegt verder dat elk lid van de federatie het als zijn plicht beschouwt akties van B.B.L. effectief of moreel te steunen. B.B.L. 'ontzegt zich dus niet uit haar aard' representativiteit voor de belangen van de leden, maar verzekert zich integendeel statutair van hun solidariteit en/of medewerking.

- Er is vooral art. 3,3°, dat B.B.L. machtigt de vrijwaring van zijn doel na te streven langs gerechtelijke weg. Dit doel is de milieubescherming over het gehele Vlaamse land. Kan dit niet worden beschouwd als de machtiging voor B.B.L. om waar ook in Vlaanderen, en dus ook wanneer het tot het aktieterrein van de deelvereniging behoort, gerechtelijk op te treden?

In een toekomstig proefproces door B.B.L.-Vlaanderen, kan de Raad van State met deze argumenten worden gekonfronteerd. Het is mogelijk dat ze zich zal verplicht

zien haar té algemene stelling te nuanceren. Nu loopt er reeds een procedure voor de Raad, waarin B.B.L.-Vlaanderen en de v.z.w. RALDES de eiser zijn. Het betreft echter een beroep tot nietigverklaring van het 'gehate' K.B. van 13.12.'78, 'tot wijziging in het Vlaamse Gewest van de toepassingsbepalingen van de gewestplannen. In feite komt het neer op een wijziging in de in de plannen vastgestelde toestand, zonder voorgaande inspraak. De aanvechting van dit algemeen geldende K.B. kan dus hoe dan ook behoren tot de specifieke belangen van één aangesloten vereniging. De aanvechting van bijvoorbeeld bouw- of exploitatievergunningen, zou wél een dergelijk 'proefproces' uitmaken.

Oordeelt de Raad van State integendeel dat een dergelijke eis, waarbij meteen specifieke belangen van een aangesloten vereniging worden verdedigd, niet ontvanke-lijk is, dan verkrijgt het principe van de AUTONOMIE VAN AKTIE van deze verenigingen, zoals het in de statuten van B.B.L. staat wel een extra dimensie.

B.B.L. of deelvereniging, er zal in elk geval verder worden opgetreden voor de Raad van State. Kon hetzelfde maar gelden voor de gewone burgerlijke rechtbanken! Daar geldt de 'officiële' rechtspraak van het Hof van Cassatie, dat verenigingen niet kunnen optreden ter verdediging van belangen, welke als algemeen-maatschappelijke kunnen worden beschouwd zoals bijv. de bescherming van het leefmilieu. Gelukkig zijn er nogal wat van deze leer afwijkende rechters, zodat in een aantal arrondissementen, door B.B.L. of een lokale vereniging wel een en ander kan worden bekomen in een burgerlijke procedure.

Oude Leie-arm te Deinze geherwaardeerd.

PROF. IR. J. DE MAESENEER.

De zorgeloosheid en het gebrek aan inzicht hebben in de voorbije jaren talrijke stilstaande en stromende waters tot stankputten en open riolen gedegradeerd. Terecht kan men zich afvragen of, en hoe snel dergelijke waters weer in hun oorspronkelijke toestand kunnen worden hersteld. Onderstaand artikel geeft het relaas van het herstel van de Oude Leiearm, ongeveer 300 meter lang, palend aan de stadskern van Deinze. Dit gebeurde onder impuls van de heer burgemeester, wijlen E. Vandewiele.

Vroegere toestand.

Door afvalwater van huishoudelijke oorsprong en verwaarlozing was dit water volledig gedegradeerd. Bijwijken verspreidde het een walgelijke geur ingevolge het vrijkomen van grote hoeveelheden toxische gassen uit de dikke organische sliblaag die de bodem bedekte. Oeverplanten waren ingevolge de wisselende waterstand volledig verdwenen terwijl ondergedoken en drijvende waterplanten door de hoge troebelheid van het water waren uitgegroeid.

De aanzet tot de gezondmaking ervan leverde een mislukte poging om, ten behoeve van de lokale vissers een hengelsportwedstrijd op regenboogforel te organiseren.

Alhoewel de temperatuur op het moment dat de vissen in het water werden gelaten gunstig was, bleek alras dat de vissen in dit water een jammerlijk einde tegemoet gingen.

De chemische analyse van het water, twee dagen na het mislukte experiment, bevestigde dit resultaat.

Uit de zeer hoge orthofosfaatcijfers blijkt duidelijk dat we hier met een zwaar belast water te maken hadden. Zij verklaren de sterke vegetatiekleuring die in de stalen werd vastgesteld te wijten aan massale algenontwikkeling. De lage zuurstofgehalten in deze stalen, genomen op het moment van de dag waarop de hoogste zuurstofgehalten, ja zelfs verzadiging, kunnen worden verwacht, verklaren de spoedige dood van de regenboogforellen in dit water.

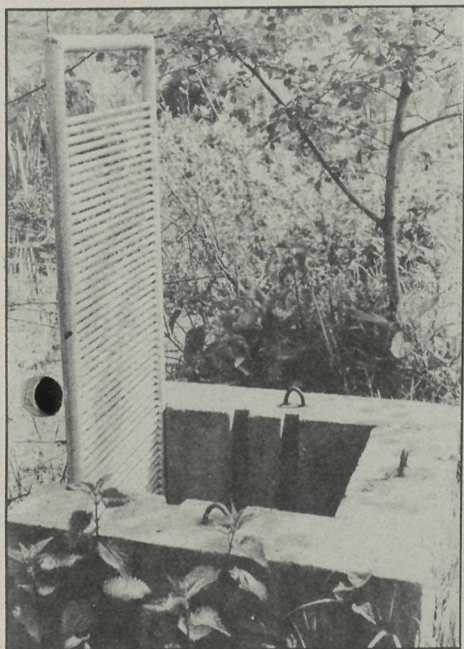
Voorgestelde verbeteringen.

De voorgestelde werkzaamheden werden einde 1976 aangevat. Deze bestonden uit zes voorname punten.

Stabilisatie van de waterstand.

Het is een bekend feit dat een wisselende waterstand nefast is voor de oeverplanten. Deze laatste spelen een belangrijke rol als erosiebrekers, schuilplaatsen voor vissen en insecten, paaiplaatsen voor vissen, elementen in de zelfzuivering van het water via de ermee geassocieerde organismen en als elementen van landschappelijke waarde.

De stabilisatie van het waterpeil werd bekomen door het verbinden van de Oude Leiearm met de gekanaliseerde Leie. Deze verbinding werd voorzien van een niveauregelingsapparaat, een monnik, zoals gebruikelijk in de visteelt.

Het waterniveau-regelingsapparaat (=monnik), onmisbaar middel voor de regeling van de waterstand zonder onsnapping van vissen.

De voorzieningen met vers water uit de omgeving gebeurt door het sijpelwater van de nabijgelegen schuttersweide.

Selektieve afvoer.

Met geringe kosten kon de klas-sieke monnik worden omgebouwd zodanig dat hij niet het weinig belaste oppervlakkige water maar wel het diepere met toxische gassen en gesuspendeerd slib beladen water afvoert. Alhoewel hiervan slechts op lange termijn tastbaar resultaat is te verwachten werd deze methode omwille van haar eenvoudige konstruktie en plaatsing, bij betrouwbare werking verkozen.

Aanplanten van oevervegetatie en planten met drijvende bladeren.

Door de stadsdiensten werden her en der waterminnende planten verzameld en langsheen de oevers aangeplant. Dit gebeurde in de winter 76/77. Een bestandsopname in september '77 leverde volgend lijstje op: zeegroene rus, pitrus, driedelige tandzaad, liesgras, rietgras, moerasbastaardwederik, helmkruid e.a. De groei van de meeste rhisoomstukken van gele plomp was povertjes, na enkele weken waren de meeste afgestorven. Een paar echter konden zich tot fors uitgroeiende planten ontwikkelen.

Aanleggen van paaiplaatsen.

Het bekken leende zich moeilijk voor het aanleggen van paaiplaatsen. Aan het uiteinde van het water dichtbij de monnik kon een rustige plaats gemakkelijk opgehoogd worden en beplant met oevervegetatie. Dergelijke plaatsen zijn vooral geschikt voor de ver-

menigvuldiging van snoek, een onontbeerlijke roofvis in een natuurlijk water.

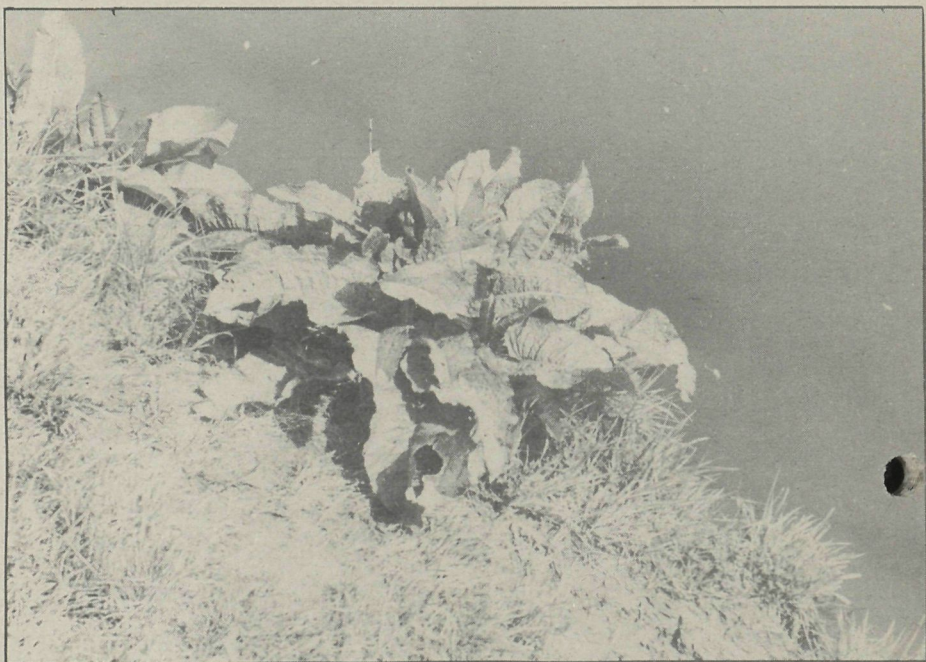
Regeling van het zuurstofgehalte.

Aangezien mocht verwacht worden dat zich in een dergelijk water regelmatig perioden van chronisch en akueel zuurstofgebrek zouden voordoen werd aangeraden er een paar fonteintjes in te plaatsen. Alhoewel hiermee niet de hele waterpartij zuurstofrijk kan worden gehouden, konden aldus toch wijkplaatsen voor de vissen worden geschapen die hen in staat stellen kritieke perioden zonder schade te overbruggen.

Biologische evolutie van het water.

Reeds korte tijd na het bouwen van het waterstandsregelings-apparaat kon vastgesteld worden dat het water in gunstige zin evolueerde.

De doorzichtigheid verbeterde zienderogen en bedroeg gedurende de wintermaanden minstens één meter. Vroeg in het voorjaar werden grote massa's watervlooien opgemerkt. Deze vormden als het ware tapijten die boven de sliblaag zweefden. Waarschijnlijk

Waterzuring werd zoals andere planten aan de oever ingeplant.

Lozingsverbod.

Last but not least werd aan de aangelanden verboden nog langer afvalwater op het te herstellen water te lozen.

voedden zij zich met de uit de ontbindende sliblaag vrijkomende en door bakteriële inwerking tot partikulair materiaal omgezette opgeloste organische verbindingen. Ook het op watervlooien

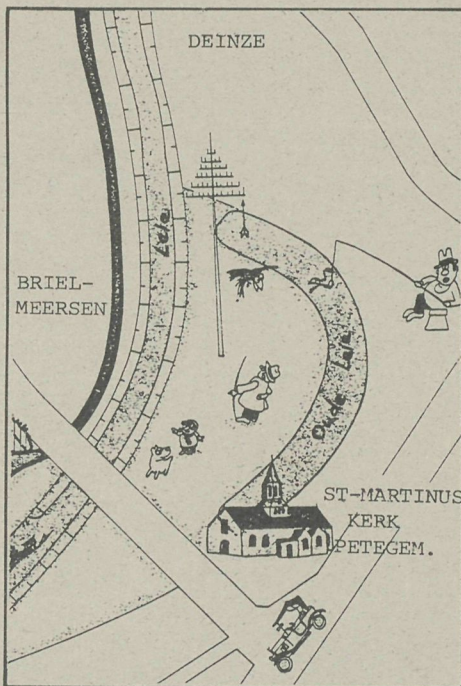
levende raderdiertje *Brachionus* Rubens evenals talrijke rooipootkreeftjes werden in de waterstalen opgemerkt. Deze talrijke zoöplanktonorganismen hielden door begrazing de fytoplanktonaantallen zeer laag. Waterbloei noch vegetatiekleuring konden zich dienvolgens ontwikkelen. Het water bleef daarom ook gedurende de zomermaanden zeer doorzichtig.

In het voorjaar volgend op het begin van de herstelwerkzaamheden konden de eerste duikerwantsen worden opgemerkt die zich aan de overvloedige draadwierbegroeiing die zich overal op de ondergedompelde vaste substraten ontwikkelde ten goede deden. In de loop van het jaar ontwikkelden de watervlooiën herhaaldelijk een opvallende rode kleur, kenmerk van chronisch zuurstofgebrek.

De groei van grootbladige lisdodde, gele lis, russen en zeggen was fenomenaal. Op het einde van de zomer hadden zij alle voor hen geschapen ondiepe plekjes gekoloniseerd. Helaas moest worden vastgesteld dat deze beplanting door sommige hengelaars niet werd gewaardeerd aanzienlijk herhaaldelijk werden vernietigd. In 1978 werd reeds een massale voorplanting van blankvoorn waargenomen die resulteerde in hele scholen kleine visjes bij net ingaan van de herfst. De overvloed aan natuurlijke voedselorganismen zal aan het succes van deze vermenigvuldiging niet vreemd zijn geweest.

In de loop van 1978 werd ook de laatste fontein weggenomen omdat gedurende de zomer geen enkele kritieke periode werd waarge-

nomen met betrekking tot het zuurstofgehalte.

De langdurige vorstperiode van de winter 78/79 heeft het water echter duidelijk parten gespeeld. Door vandalisme kon de ijslaag niet tijdig worden bestreden. Daaronder hadden zich vrijwel anoxische toestanden ontwikkeld wat duidelijk zichtbaar was aan de talrijke direkt onder de ijslaag zwemmende vissen. Hieruit volgde een gedeeltelijke vissterfte die door herbepoting in de lente '79 ongedaan werd gemaakt. Afgezien hiervan werd ondanks de langdurige vorst geen andere biologische schade vastgesteld. In 1980 hadden zich ondergedoken waterplanten over de hele lengte van het bekken geïnstalleerd.

Besluit.

Iedereen kan er zich ter plekke van overtuigen dat uit een biologisch dood water door de combinatie van technische ingrepen en biologische herstelwerkzaamheden een prachtig hengelwater is ontstaan. Het succes van deze onderneming werd bewezen door het feit dat talrijke hengelaars er een lijntje komen uitwerpen. Het is een oase van rust en natuurschoon geworden en dat op een afstand van minder dan 100 meter van de druk bereden Kortrijkse steenweg.

mooi geheel aan de rand van de stad ten voordele van de hengelaars en de natuurminnende wandelaars.

Daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat een dergelijk water konstant een zware degradatiedruk ondergaat, niet in het minst van diegenen die er het meest belang bij hebben nl. de hengelaars. De vernietigde oeverplanten en de achtergelaten afval in het water zijn wel een opvallend bewijs van de treurige mentaliteit die sommige hengelaars

Winter uitzicht van het herstellde bekken.

De biologisch rijk gelede oever biedt plaats aan watervogels terwijl ook libellen er een vaste woonplaats gevonden hebben. Boerenzwaluwen scheren er regelmatig over het wateroppervlak aangetrokken door de uitvliegende muggen. Samen met de belendende boogschuttersweide en honden-dressuur vormt het water een

er nog steeds op na houden. Anderzijds hoeft gezegd dat deze hengelaars bij de herbepoting zichzelf een gesloten tijd hebben opgelegd teneinde de nieuwe bepote vis de kans te geven zich over het hele waterbekken te verspreiden en de snoek de mogelijkheid te bieden zich ongestoord te vermenigvuldigen.

P.C.B. : mijden als de pest.

Roeland Dirks.

Milieuziekten worden veroorzaakt door milieuvervuiling en zijn typerend voor onze tijd. Ernst en omvang zijn bij het publiek onbekend. Kleine hoeveelheden P.C.B. (polychloorbifenyyl) volstaan. In Japan werd in 1968 voor het eerst melding gemaakt van slachtoffers. Door gebruik van zenuwgas in de oorlog tussen Iran en Irak liep een groot aantal soldaten en burgers onherstelbare hersenletsels op, als rechtstreeks gevolg van P.C.B. In de Waddenzee stierven vele zeehonden door P.C.B. vergiftiging. Deze sterfte wordt in verband gebracht met de vervuiling van de Nieuwe Waterweg door Shell te Rotterdam. Dit bedrijf produceert ondermeer grondstoffen op basis van P.C.B. voor het vervaardigen van houtbeschermers en ... zenuwgas. De jongste jaren heeft het Duitse chemisch bedrijf Van Loocke zich daarin gespecialiseerd. Via de gebruikelijke omwegen werden de oorlogvoerende partijen in het Midden-Oosten bevoorrad. De gevolgen voor mens en milieu zijn nauwelijks te overzien. Het gebruik van napalm met zenuwgas is nochtans verboden door de konventie van Den Haag (1907) ...

Schokkende reiten.

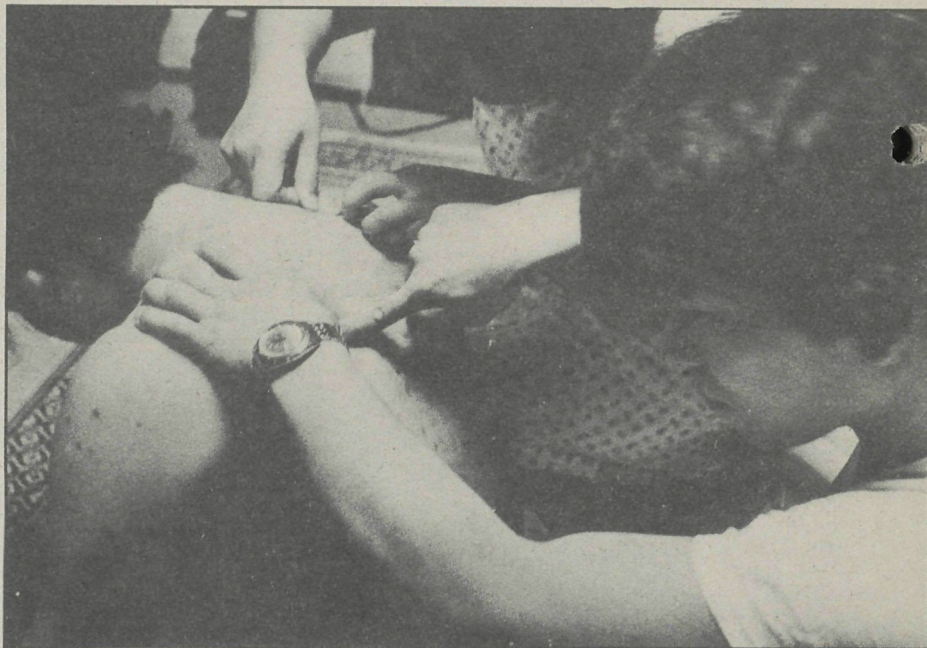
De ziekte werd ontdekt te Noord-Kyushu, in het westen van Japan. Ruim tienduizend mensen vertonen de kenmerkende ziekteverschijnselen: acné, astma, braakneigingen, hoofdpijn en gebrek aan concentratievermogen. De oorzaak: het gebruik van rijstolie, die uiterst kleine hoeveelheden P.C.B. bevatte (2,000 ppm). Het was de Kanemi Soko Company te Kitakyushu City dat het voedsel produceerde en daarbij gebruik maakte van Kanechlor 400, de handelsnaam voor een P.C.B.-verbinding. Het bedrijf produceerde toen vijfhonderdvijftig ton rijstolie per maand.

In dezelfde periode werden twee miljoen kippen vergiftigd door voedsel, waaraan donkere olie was toegevoegd, vervaardigd door dezelfde onderneming. Deze donkere olie is een bijproduct van tafellole en bevatte eveneens P.C.B. Ruim een half miljoen zieke kippen stierven.

Kanemi loochende het verband tussen het verbruik van olie en de vergiftigingsverschijnselen. De ambtenaren van de Ministeries van Landbouw en Volksgezondheid zagen evenmin enige relatie. Later verklaarde een woordvoerder van het bedrijf: "We erkennen onze morele verantwoordelijkheid, maar verwerpen elke juridische aansprakelijkheid". Pas in 1971 betaalde Kanemi een bescheiden

schadevergoeding aan de patiënten die de contestatie hadden geleid te Tamanoura (departement Nagasaki) Tegelijk waarschuwde een afgevaardigde van de onderneming: "we zijn niet zinnens de medische onkosten te vergoeden van diegenen die een gerechtelijk optreden tegen ons uitlokken".

het Kanemi-incident en produceerde verder P.C.B.- verbindingen. In 1972 werd dit twaalfduizend ton. Datzelfde jaar vervaardigde de Mitsubishi - Monsanto Chemical c° vierduizend vijfhonderd ton van een gelijkaardig produkt, dat onder de benamingen Arochlor en Santotherm werd verkocht.

Deze vierendertigjarige vrouw, slachtoffer van P.C.B., lijdt aan slapeloosheid en ernstige huiduitslag (acné en puisten). Familieleden helpen haar dagelijks de vele honderden puisten verzorgen. (Foto Hiroaki Kōno)

Na afloop van het onderzoek werden uiteindelijk duizend zieken officieel erkend als P.C.B.- slachtoffers. Toch adverteerde de producent van Kanechlor 400 (de Kane-gafuchi Chemical Industry Co.) net als voorheen: "Bij gewoon gebruik stellen zich geen problemen van korrosiviteit of toxiciteit".

Ze bleef alle verantwoordelijkheid verwerpen in verband met

Oorlogswapen.

Sinds het begin van de oorlog in het Midden-Oosten werd ruim tien-duizend ton zenuwgas (gemengd met napalm) op het slagveld gebruikt en bijgevolg in het milieu verspreid. Het aantal slachtoffers is onbekend. De mensen sterven er meestal niet van, maar worden op termijn gek. Uiteraard stelt

dit voor de oorlogvoerende partijen veel meer problemen dan ... doden! De gevarendosis is één miljoenste gram per kilogram eigen gewicht. De hersenen van een persoon die zeventig kilogram weegt, wordt bijgevolg reeds aangetast door de opname van een zeventigmiljoenste gram. Bovendien is P.C.B. niet afbreekbaar, wat meebrengt dat het in het milieu aanwezig blijft en via de voedselketen kan opgenomen worden en opgestapeld.

De leveringen gebeurden via België langs Turkije, zowel aan Irak als via Sirië aan Iran. P.C.B. is bij ons beter gekend onder de benaming Aldrin, Eldrin of Diëldrin.

Duistere praktijken.

Op 2 februari 1981 gaf het burenkomitee Baron Ruzettelaan te Brugge een perskonferentie over de hinder veroorzaakt door het chemisch bedrijf Corn. Van Loocke, gevestigd in dezelfde straat. Aanwezig was ook dwarsligger ingenieur André Mertens, die de firma betichtte van de produktie van zenuwgas van het P.C.B.-type. Het Brugsch Handelsblad publiceerde op 6 februari

een uitvoerig artikel over deze zaak. Intussen had de firma reeds meerdere technische inspecties gekregen. Ingenieur Mertens van zijn kant had al enkele keren bezoek ontvangen van een afgevaardigde van de firma Van Loocke, die bedreigingen uitte en beweerde dat niets zou kunnen worden bewezen. Uit verklaringen blijkt dat na de perskonferentie in het fabrieksgebouw een grote drukte heerste, zoals bij een verhuis. De 'opruiming' duurde verscheidene dagen. Officieel noemde de p.v.b.a.

Van Loocke de beschuldigingen van ingenieur Mertens 'stommiteiten'. Toch bood een agent van deze firma zich op 16 februari 1981 bij hem aan, met het verzoek een bekentenis te tekenen, dat zijn publieke verklaringen verkeerd waren. Mertens weigerde en dreigde op zijn beurt met een klacht wegens dreiging en afpersing, bij de Procureur des Konings te Brugge. Daarna werd Mertens met rust gelaten.

Tijdens de soms geanimeerde gesprekken tussen de agent en de ingenieur kwam aan het licht dat de firma maar een kleine schakel was bij de produktie van zenuwgas van het P.C.B.-type en als onderaannemer optrad voor de Poudreries Réunies de Belgique en de Poudreries de France, die beiden beter vertrouwd zijn met de moderne oorlogwapens.

Het gaat hier uiteraard niet tegen de activiteiten van één bedrijf, maar wel tegen de levensgevaarlijke aanmaak van giftige stoffen zoals P.C.B.'s en hun gebruik, ondermeer bij oorlog. Hiertegen niet reageren is trouwens in strijd met de internationale afspraken (art. 23 van de Konventie van Den Haag van 18 oktober 1907), ethische overwegingen en wetenschappelijke feiten.

Voorlopig besluit.

Op het einde van de jaren vijftig was het gebruik van P.C.B.'s fel verspreid. Ze werden ondermeer oenut in fotokopieermachines en als warmtegeleiders in condensatoren en transformatoren. Vanaf 1971 werd het verbod van P.C.B.'s geëist en geleidelijk ook meer en meer toegepast. Dit gebeurde

na de verspreiding op grote schaal van rapporten, waarin de opstapeling van P.C.B.'s in het milieu, de besmetting van vogels, vissen en zelfs van de moedermelk werd aangetoond en aangeklaagd. Berichten over besmette arbeiders, die geregeld met P.C.B.'s in aanraking kwamen, versnelde het optreden van de overheid. Toch blijft nog

wikkeling (OESO) met betrekking tot P.C.B.'s in de lidstaten, begon het Centraal Bureau voor de Statistiek een onderzoek naar het gebruik en de toepassing van P.C.B.'s in Nederland. De schrikwekkende achteruitgang van de zeehonden in het Waddengebied, ten gevolge van P.C.B.-vergiftiging werd er door bevestigd. Een ge-

Eén van de inmiddels overleden P.C.B.-slachtoffers op zijn sterfbed. (Foto Hiroaki Kōno)

veel te doen. We zien bijvoorbeeld niet in waarom P.C.B.'s verder zouden worden geproduceerd als oorlogswapen.

lijkwaardig onderzoek in België is ons onbekend.

Naar aanleiding van een recent onderzoek van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ont-

Eindelijk landschapsdekreet ?

Herman Delaunois.

De Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen heeft met grote voldoening kennis genomen van het ontwerp-dekreet tot bescherming van landschappen, heeft zopas zijn standpunt er tegenover bekendgemaakt. Het ontwerp-dekreet zal weldra door de Vlaamse Executieve bij de Vlaamse Raad worden ingediend. BBL-Vlaanderen dringt er dan ook bij de Vlaamse parlementsleden op aan het Landschapsdekreet in zijn huidige vorm zo spoedig mogelijk goed te keuren.

Dit ontwerp beantwoordt in ruime mate aan de verwachtingen van de milieuorganisaties. Tot voor kort was het slechts bij uitzondering mogelijk landschappen van een zekere omvang wettelijk te beschermen. De meeste klasseringsbesluiten hadden betrekking op landschapsfragmenten, merkwaardige bomen en de omlijsting van beschermde gebouwen.

Sinds 1976 behoort deze laatste categorie tot de werkingssfeer van het Dekreet op de monumenten, stads- en dorpsgezichten, dat inzake monumentenzorg de Wet van 1931 vervangt.

Een verbetering van deze wet was echter vooral noodzakelijk voor de rurale landschappen. Die werden destijds van het genoemde dekreet losgehaakt, waardoor we tot in 1981 hebben moeten wachten vooraleer er een ontwerp van landschapsdekreet

tot stand kwam.

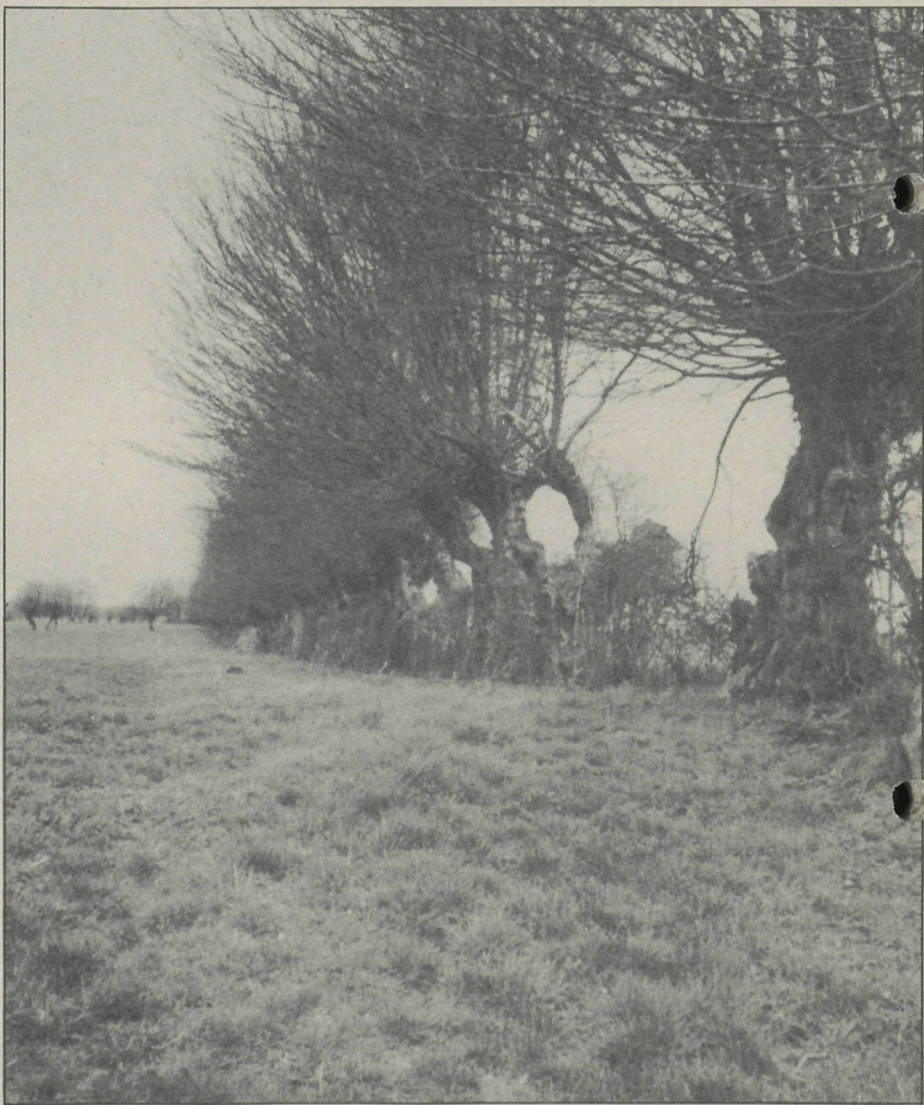
Door de maatschappelijke ontwikkelingen is ondertussen de behoefte aan zo'n dekreet steeds dringender geworden. Niemand neemt nog vrede met sporadische landschapsklasseringen zoals vroeger. De huidige generatie heeft trouwens tot plicht te voorkomen dat het Vlaamse landschap geheel ten onder gaat in de vloedgolf van industrialisering, verstedelijking en ontaarding.

Meer en grotere entiteiten moeten worden beschermd, in vele gevallen ter aanvulling van wat in de gewestplannen te vaag is vastgesteld, in andere gevallen als een noodzakelijke korrektie van die plannen. Maar bij het vervullen van haar opdracht stuit de uitvoerende macht op de tijdrovende procedure van de oude wetgeving.

Een eerste pluspunt van het ontwerp-dekreet is daarom dat de procedure werd versoepeld, ook vergeleken met die van het Dekreet op de monumenten, stads- en dorpsgezichten. Het is de grote verdienste van Minister Galle, dat hij daarin is geslaagd zonder de rechtmatige belangen van de eigenaars aan te tasten. De nieuwe procedureregeling is een voorbeeld van moderne democratische wetgeving. Anderzijds maakt ze de weg vrij voor een systematische wetenschappelijke aanpak en wapent ze de overheid tegen de noodlot-

tige taktiek van het voldongen
feit, waardoor in het verleden
heel wat landschappen werden ver-
woest vóór of tijdens het voor-
onderzoek. Anderzijds heeft de

nieuwe inspraakformule geen louter
administratief karakter meer, maar
schrijft zij rechtstreeks contact
voor met de geïnteresseerden.
Deze inspraak blijft niet het uit-

*Meer en grotere entiteiten moeten beschermd worden, in vele gevallen
ter aanvulling van wat in de gewestplannen te vaag is vastgesteld...*

sluitend recht van de eigenaars: de gehele bevolking kan er gebruik van maken. En daar zijn gegronde redenen voor: zij is immers numeriek de belangrijkste partij wanneer het gaat om het behoud van leefmilieu en de beveiliging van het patrimonium.

Dergelijke procedure houdt uiteraard in dat (voor het eerst!) ook gebruikers en huurders medezeggenschap krijgen, iets waaraan in het verouderde paternalistische systeem helemaal niet was gedacht. Bovendien werden ze, op gelijke voet met andere partijen, betrokken bij het beheer van de geklasseerde landschappen. De ontworpen landschapskommissies zullen, dank zij hun infrastructuur, oplossingen kunnen nastreven die zowel het belang van natuurbehoud en landschapszorg als dat van een rationele bedrijfsvoering in de landbouw vrijwaren.

Met de oprichting van deze kommissies komt er trouwens ook op een ander vlak een aanzienlijke verbetering in de wetgeving. Een van de grootste bezwaren tegen de Wet van 1931 was haar louter preventief karakter: bij koninklijk besluit konden slecht verbodsbepalingen worden voorgeschreven. Het ontwerp-dekreet schept de gelegenheid om een plan uit te werken voor een specifiek beheer (d.w.z. aangepast aan de eigenheid en de noden van ieder landschap) en daarvoor bepaalde werken uit te voeren.

Hierin sluit het ontwerp aan bij de gewijzigde inzichten van de landschapszorg, die behoud van de landschapsdynamiek verkiest boven bevroezing van de huidige toestand. De meeste van onze landschappen zijn ontstaan uit de wisselwerking tussen mens en natuur; ze hebben

in de loop van de eeuwen veranderingen ondergaan, waarbij in de agrarische gebieden de landbouwer steeds een hoofdrol heeft gespeeld. Deze rol mag hem niet worden ontnomen, te meer omdat zijn persoonlijke inbreng in onze tijd reeds in hoge mate beperkt is wegens de algemene schaalvergroting en zijn afhankelijkheid van de universele technieken. In die zin zal het nieuwe dekreet niet alleen bijdragen tot bescherming van het landbouwareaal, dat de laatste jaren angstwekkend is geslonken, maar eveneens tot herwaardering en humanisering van de landbouwersfunctie.

Hierbij aansluitend dient in de wetsverbetering nog een ander punt te worden aangestipt dat getuigt van een toekomstgerichte beleidsvisie, nl. de invoering van een stelsel van toelagen. Daarin valt immers (tegengesteld aan wat gebeurt in een stelsel van vergoedingen) de nadruk minder op de noodzakelijk geachte beperkingen dan wel op actieve deelneming aan het proces van landschapsverzorging en landschapsofbouw.

Voorts hebben de ontwerpers een aantal nuttig gebleken verbeteringen overgenomen van het Dekreet op de monumenten, stads- en dorpsgezichten, met name de onderhoudsplicht, de bevoegdheid van de rijksambtenaren om wederrechtelijke werken te doen stilleggen, het recht van de overheid om zelf het initiatief te nemen bij niet-naleving van een vonnis tot landschapsherstel, de invoering van een stedenbouwkundig attest bij overdracht of toewijzing van wettelijk beschermde goederen. Ten slotte voorziet het ontwerp in de aanvulling van een lakune doordat de mogelijkheid tot onteigening (die alleen bestond voor monumenten) nu wordt uitgebreid tot de landschappen.

Pers en Milieu

Erik Osselaer

Deze rubriek geeft U een overzicht van het belangrijkste aktuele milieunieuws uit de nederlandstalige pers van augustus en september '81.

Energie.

Nadat het beroep tegen de vergunning om radioactief afval in de Atlantische Oceaan te dumpen, werd verworpen, staat niets nog de storting van vele duizenden ton kernafval in de weg.

Naast betogen, gingen de milieuverenigingen ook in beroep tegen de afgeleverde vergunning.

De chef van het Departement Radio-actieve Afval van het Studiecentrum voor Kernenergie te Mol meent dat door de geldende veiligheidsvoorschriften en controles zeedumping voorlopig een goede oplossing blijft.

De Verenigde Aktiegroepen voor Kernstop hopen dat de regering een verbod uitvaardigd dergelijke afval te storten en vraagt dat België de Konventie van Londen inzake afvallozing ratificeert, want nu blijft het officieel Nederland dat stort.

De Deutsche Gesellschaft für Wiederaufarbeitung von Kernbreunstoffen MBH gaat op het terrein van Eurochemic te Mol een model-installatie voor de verglazing van hoog radioactief afval in gebruik nemen.

In Japan startte men met het winnen van uranium uit zeewater. Een kunststofvezel slurpt vier milligram uranium uit één gram water. Door dit absorberingsvermogen op te drijven

en door de bouw van een verrijkingsfabriek voor uranium wil Japan op het gebied van nucleaire energievoorziening afhankelijker komen te staan.

Plaats van de dumpingszone in de Atlantische Oceaan.

De Sovjet-Unie wil tegen 1986 haar kernpark met 200% uitbreiden tot een globaal vermogen van 25.000 Megawatt. Ter vergelijking : Doel 1 en 2 leveren momenteel 790 Megawatt.

Ook de tien Comeconlanden gaan hun kernparken tegen 1990 uitbreiden met 220%.

Volgens "Critical Mass" noteerde men het afgelopen jaar 3804 incidenten in de 69 Amerikaanse kerncentrales. De studie waarschuwt

tegen het onderschatten van "kleine incidenten" en wijst erop dat de vastgeraakte klep in Three Mile Island oorspronkelijk gekatalogeerd was als een "onbetekenend incident". Ondertussen is de eerste eenheid van Three Mile Island te Harrisburg opnieuw gestart. De Verenigde Staten verwachten dit jaar een forse stijging van de nucleaire stroomproductie daar de uitgebreide controles na het ongeval te Harrisburg nu ten einde zijn.

De Actiegroep Solidariteit Oostkust tekende nogmaals verzet aan tegen de bouw van de L.N.G.-terminal te Zeebrugge.

De bouwwerken moeten gestopt worden zodat men over een eventuele bouw kan praten in het raam van het reeds lang aangekondigde parlementair energiedebat.

Natuur- en landschapsbescherming.

Het Aktiekomitee ter Beveiliging van het Leefmilieu op de Linker Schelde-oever (ABBLO) en de Wielewaal ijveren reeds lang voor de algehele klassering als beschermd landschap van de laatste slikken- en schorregebieden nabij "Den Ouden Doel" en het Zwin.

Daar het gebied buiten de dijken ligt, komt het dijkenverstevigingsprogramma van het Sigma-plan niet in het gedrang en wordt bij minister Galle aangedrongen op een snelle wettelijke bescherming van deze belangrijke rust- en voedselterreinen voor wintervogels.

Greenpeace België verzamelde in Vlaanderen reeds 65.000 handtekeningen om de walvissen te redden. Momenteel wordt actie gevoerd tegen een grootwarenhuisketen welke in België walvisprodukten op de markt

Stedebouw en ruimtelijke ordening.

Nadat "Neerpede Blijft" het kort geding tegen de gemeente Anderlecht won, vroeg het Anderlechts gemeentebestuur een nieuwe bouwvergunning aan voor de aanleg van voetbal- en hockeyvelden in Neerpede. De vzw "Neerpede Blijft" verklaarde verder te blijven ijveren voor het behoud van het landschappelijk karakter van Neerpede.

Het Oostvlaamse Baasrode, deelgemeente van Dendermonde, dreigt in tweeën gesplitst te worden door de Provinciale weg Dendermonde-Mechelen. Dergelijke plannen werden reeds in 1978 officieel opgedoekt, maar het CVP-bestuur van Dendermonde diepte ze in alle stilte weer op en bracht reeds alles in gereedheid om het tracé te laten goedkeuren op de gemeenteraad.

Bezwaren kon men amper uiten, daar het openbaar onderzoek slechts van 29 juli tot 12 augustus was gaf-ficheerd. Men profiteerde weer eens van de vakantieperiode om een fel beprotesteerde weg er toch door te krijgen.

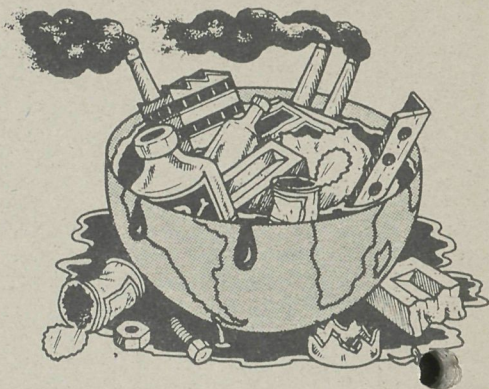
De GOM-Brussel besluit haar "Onderzoek voor de inplanting van een stadsverwarmingsnet in Brussel" met de bewering dat stadsverwarming de goedkoopste en energetisch rendabelste techniek is als men steenkool gebruikt om gebouwen te verwarmen.

In deze optiek werden aan de regering en de Brusselse gewestelijke autoriteiten belangrijke aanbevelingen overgemaakt.

De Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud protesteerden bij de

Ook worden binnenkort de nieuwe exploitatievoorwaarden voor de Métallurgie opgesteld en zullen een aantal machines getest worden om na te gaan of ze niet kunnen verbeterd worden met het oog op een verminderde loodafzetting.

Na gunstig advies van staatssekretaris Akkermans startte de merkaptanenfabriek Phillips Petroleum te Tessenderlo haar produktie. Het waterzuiveringssysteem werd zodanig verbeterd dat P.P. in staat is te werken zonder reukhinder. De eerste klachten ingevolge reukhinder werden reeds gemeld. De omwonenden en Beter Leefmilieu Tessenderlo (BELT) blijven de definitieve sluiting van de fabriek eisen. Belt is niet te spreken over de doeltreffendheid van de overheidskontrole op Phillips Petroleum.

eu e, de Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie, Leefmilieu Westhoek, het Nationaal Aktiefrent tegen Afvalmisdrifven e.v.a. ontving het schepenkollège een golf van protesten daar de kleiputten volgens het gewestplan bestemd werden als rekreatiezone.

Afvalproblemen.

De aktiegroep Leefmilieu Rupelstreek onderschat het gevaar van het gipsafval in de kleiputten van de Rupelstreek niet.

De direktie van Rupel-Chemie ontkent alle berichten terzake, daar er in het gipsresidu geen uranium meer aanwezig is en de stralingsverschijnselen van het fosfaat en zijn verwerkingsprodukten ver beneden de toegelaten normen ligt. Volgens hun zou het gipsafval niet gevaarlijker zijn dan het roken van 15 sigaretten per jaar.

De firma Ostijn vroeg bij de provinciale overheid en het stadsbestuur van Roeselare een vergunning aan tot het storten van industrieel afval in de kleiputten van Rumbeke. Het schepenkollège stelt momenteel een openbaar onderzoek in. Onder impuls van De Wielewaal, het Centrum voor Natuurbeschermings-

Naar aanleiding van de aanhouding in Nederland van vijf topfiguren van het afvalverwerkend bedrijf, Uniser, werd in gerechtelijke kringen bevestigd dat er tienduizenden liters giftig afval in de Schelde en de Antwerpse dokken werd geloosd tussen februari 1979 en november 1980.

Een mogelijk verband met de sluikstortingen te Brecht en de stedelijke stortplaats de "Hoge Maey" te Antwerpen wordt nu onderzocht.

Wat de "Hoge Maey" betreft, sprak een zegsman van de Stedelijke Dienst voor Openbare Reiniging op een bijeenkomst van Benegora (Belgisch-Nederlands Grensoverleg Regio Antwerpen) begin dit jaar, reeds zijn vrees uit voor niet-geoorloofde stortingen en zou de aangevoerde bleekarde een giftig mengsel verdoezelen.

We hopen dat het fijne van deze drie milieuschandalen eerlang aan het licht mag komen.

minister van Openbare Werken tegen de aanleg van een aanvullende open afrit van en naar Brussel op de E5. Ook de N.M.B.S.-plannen om bepaalde overwegen op de lijn Leuven-Waver te overbruggen, kunnen de Dijlevallei schenden. De N.M.B.S. antwoordde te zullen streven naar een minimale aantasting van natuur en landschap.

Openbaar vervoer.

Een coherent beleid inzake openbaar vervoer en energiebeleid kan er in België voorlopig geen sprake zijn : enerzijds mogen we ons ten gevolge van de regeringsmaatregelen voor de begroting van volgend jaar aan een flinke stijging van de tarieven voor het openbaar vervoer verwachten, terwijl anderzijds op 1 september van start ging met enkele experimenten van de zgn. strippenkaart om een goedkoper en sneller vervoer te garanderen.

Met de strippenkaart stelt men een éénvormig tarief in, waarbij de door het openbaar vervoer bediende streek in zones wordt onderverdeeld. Men betaalt naar gelang het aantal zones en aansluitingen binnen het zonetarief worden hierdoor gratis. Driekwart van de reizigers zou zodoende 25% goedkoper reizen.

In de praktijk blijkt dit meestal niet waar te zijn.

De Nationale Maatschappij voor Buurtspoorwegen rijdt voor het ogen-

blik haar nieuwe gelede bussen proef op de lijn Antwerpen-Hamme.

Eerlang zullen deze superlange bussen ook op de lijn Antwerpen-St.-Niklaas worden ingezet.

Waterverontreiniging.

Een 100 hectaren grote, maar aan de oppervlakte onzichtbare olievlek drijft onder water naar de Bretoense kust te Camaret toe.

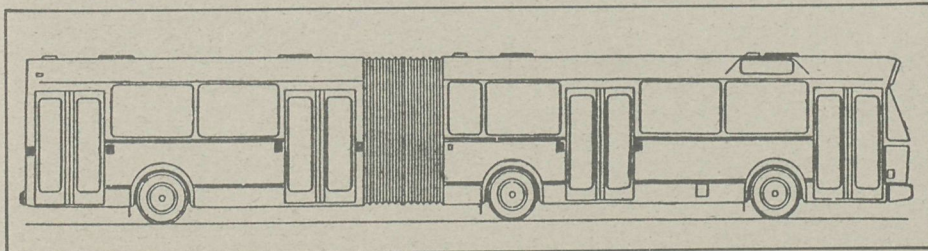
Op 28 april 1979 kwam de Liberische tanker "Gino" ter hoogte van Camaret in aanvaring met een Noorse cargo. De "Gino" zonk met 40.000 ton olie naar de zeebodem. Bij controle bleek er geen olie uit de tanks te ontsnappen, maar nu blijkt de "Gino" plots leeg te zijn.

Deze nieuwe olieramp zou twintig maal gevaarlijker zijn dan deze van de "Amoco Cadiz" in 1978, daar de dikke brij vooral is samengesteld uit het uiterst giftige en kanker-verwekkende benzopyreen.

Luchtverontreiniging.

Staatssecretaris Akkermans heeft een ontwerp van Koninklijk Besluit klaar waarbij de Métallurgie te Hoboken gevraagd zal worden haar looduitwasemingen een jaar vroeger dan voorzien te beperken.

De interdepartementale werkgroep die zich met de Métallurgie bezighoudt meent dat de uitwasemingen reeds tegen 1 juni 1982 kunnen beperkt worden.

Maaslands water ondrinkbaar ?

Erik Osselaer

Naast grind, zand en klei, wettelijk of onwettelijk weggegraven, beschikt het Maasland ook over enorme hoeveelheden drinkwater. Voor het huisvuilstort te Dilsen moet men kiezen zegt de Maaslandse Milieu Aktie : storten met gevaar voor grondwaterbezoedeling of absolute prioriteit aan de drinkwaterwinning verlenen.

Probleemstelling.

De Nationale Maatschappij der Waterleidingen te Eindhoven helpt met een gemiddelde dagcapaciteit van 24.000 m³ zo'n 200.000 Limburgers aan drinkwater. Men voorziet een onmiddellijke uitbreiding van de dagcapaciteit tot 56.000 m³. De behoeften aan drinkwater anno 1985 worden op 112.000 m³ per dag geschat.

De "Hydrogeologische Studie van het Kempisch Plateau en de Limburgse Maasvallei", uitgevoerd door het Ministerie van Vlaamse Aangelegenheden en het Ministerie van Volksgezondheid suggereert volgende plaatsen geschikt voor het inplanten van grondwaterwinningsinstallaties : Maasmechelen (Oude Hoeve), Opitter, Waterloo, Leut-Meeswijk en na 1990 Bergerven en Kalerhei (Dilsen).

In de toelichting bij het Gewestplan Limburg Maasland (Belgisch Staatsblad 15.11.1980) werd de grindzone "Greven" geschrapt wegens de risico's verbonden aan verstoring of bezoedeling van het water. Toch blijft de NV Maasland op korte afstand baggeren in ditzelfde waterwinningsgebied.

Staatssekretaris Akkermans' landschapsarchitekten noemden dit "uitbreiding van ontginningsgebied in waterwinningsgebied". De Maaslandse Milieu Aktie ging hiervoor op 15 januari 1981 in beroep bij de Raad van State.

Hogervermelde Hydrogeologische Studie legde reeds de nadruk op de kwetsbaarheid van de waterwinning : in "De Nieuwe Zandgroeven van Mol", van Sibelco en van Lieben mogen geen produkten meer worden geloosd die het grondwater kunnen verontreinigen en de groeve Lieben, gevuld met huisvuil van Maasmechelen vormt nu reeds een bedreiging, terwijl voor de bestaande en toekomstige grondwaterwinningsgebieden een beschermingsplan dient uitgewerkt te worden.

Wat die bescherming betreft, is de aflijning van de oppervlakte voorzien in het Gewestplan Limburgs Maasland voor de omschrijving "Voedingsgebied van Waterwingebied" ontoereikend.

Stortplaats Dilsen goed voor 20 ha.

Diverse instanties erkennen zowel het belang van de waterwinning te Eindhoven en de hiervoor noodzakelijke uitbreiding in de Limburgse Maasvlakte, als de risico's verbonden aan het storten van afval. Maar de onverenigbaarheid tussen waterwinning en afvalstorting durft men niet voorop te stellen.

Het storten van afval brengt reukoverlast; vuur en rook; ongedierte; verontreiniging van bodem, lucht en

water en visuele aantasting van het landschap met zich mee.

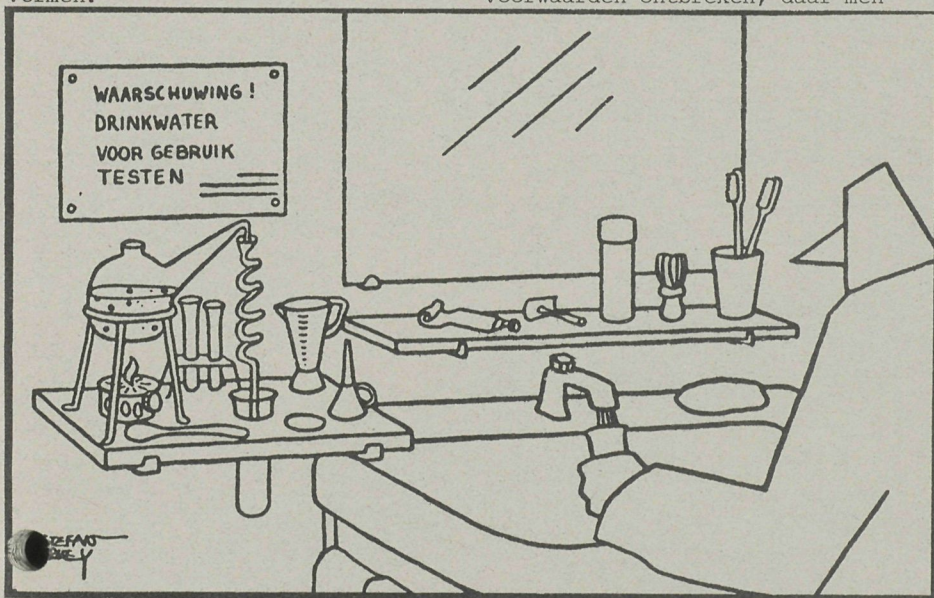
Tegen de stortingsgevaaren beschikt men zogezegd over een wondermiddel: een leemlaag van 1 m op de bodem van de put.

Deze leemlaag brengt echter nog grotere gevaren voor het grondwater met zich mee omdat hij de doorsijpeling van het neerslagwater afremt en het water dus langduriger de gelegenheid krijgt zich te verbinden met de in het huisvuil aanwezige pollutanten. De leemlaag kan verzaamd raken en een blijvende bedreiging voor de grondwaterreserves vormen.

zone wordt gepland.

Daar waar de eerste aanvraag enkel dat deel van de groeve omvatte, dat het meest verwijderd van de woonzone ligt, wordt in de uitbreidingsaanvraag van 31 maart jl. door de Intercommunale Vereniging voor Verwerking en Verwijdering van Vaste Afvalstoffen ook het gedeelte van de groeve, nabij de woonzone gelegen, ingepalmd voor exploitatie. De bewoners van de wijken "Nieuwe Homo" en "Op de Berg" komen hierdoor op 450 m van een stortplaats te wonen.

Overheidskontrole op de uitbatingsvoorwaarden ontbreken, daar men

Het aanbrengen van een leembekleding op de bodem van een groeve volstaat dus niet ter bescherming van het grondwater en de aanvullende maatregelen die gesuggereerd worden, zijn te duur (draineringsysteem met zuiveringseenheid) of volledig onbetrouwbaar (afdekken met ondoorlaatbare folie).

De bepalingen van het "gecontroleerd storten" hebben helemaal geen zin als het stort vlakbij een woon-

zich verlaat op de zelfkontrole van de uitbater Stevens, die zonder twijfel andere prioriteiten dan de milieuzorg nastreeft.

Wat er moet gebeuren, blijkt voor de onderzoekers een moeilijke vraag te zijn: de waterwinning te Eisdon stilleggen en 200.000 Limburgers doen overschakelen op spuitwater of duizenden kubieke meter grond uitgraven, afvoeren en neutraliseren?

Akkermans uit zijn karavans ?

Bart Van Waelderen.

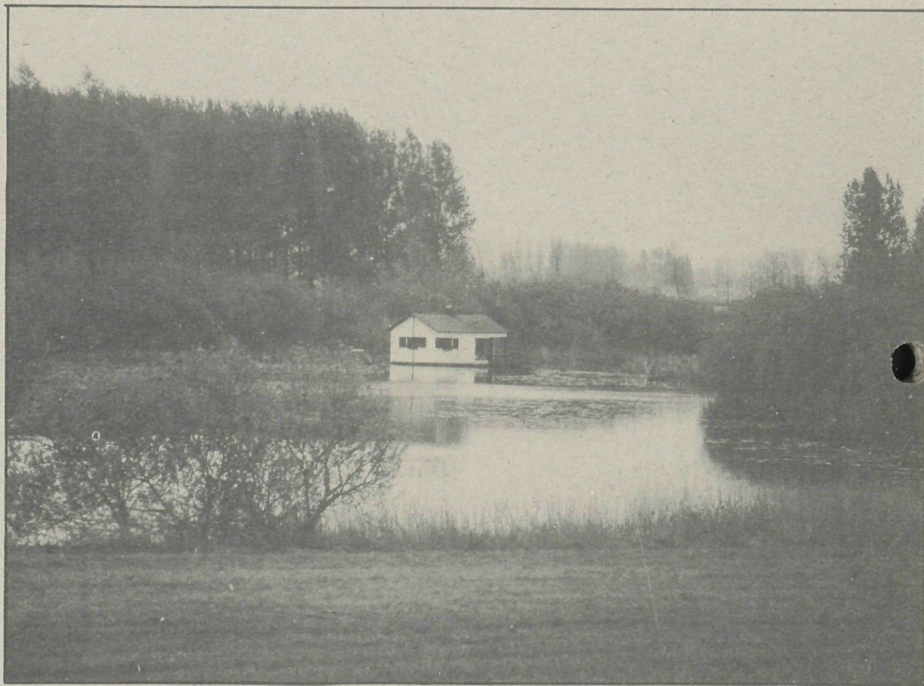
Het maximaal vrijwaren van de resterende open ruimten is een absolute noodzaak, daar ongeordende inplantingen en wansmakelijke konstrukties zonder meer een aanslag op de natuur zijn. Illegale bouwwerken en handige ontduikingen van de gewestplannen worden al jaren aangeklaagd, doch een oplossing vinden wordt steeds moeilijker door de aanhoudende wildgroei.

Het is dus de hoogste tijd dat wordt opgetreden. De gemeenschappelijke principiële verklaring van de Koning Boudewijnstichting, de

Bond Beter Leefmilieu, het Nationaal Komitee Weekendverblijven en het Staatssekretariaat Ruimtelijke Ordening is een eerste stap in die richting.

Gemeenschappelijke principiële verklaring.

Naar aanleiding van een televisiedebat over weekendverblijven besloot de Koning Boudewijnstichting een poging te ondernemen om uit de impasse te geraken.

Een weekendverblijf in een zone die als reservaat staat aangeduid.

De aantasting van het welvaartspeil door de crisis en het protest tegen de overtreders zorgen ervoor dat het nu het ogenblik is om de zaak te bespreken, gezien de explosieve periode van de weekendverblijven dan ook achter de rug is.

De voorbereidende besprekingen dateren inmiddels van 11 september en 8 oktober '80 en bleken een succes te zijn. Te Beveren, in het hol van de leeuw, waren de milieuverenigingen en het Comité Weekendverblijven enthousiast om samen de problemen ten gronde te bespreken. Het Staatssekretariaat voor Ruimtelijk Ordening was de enige afwezige.

Sinds echter blijkt dat de overheid ook bereid is ernstig te onderhandelen, wordt regelmatig op het Staatssekretariaat te Brussel vergaderd. Om tot een gefundeerde en globale oplossing te komen, werd de problematiek in een ruimer daglicht geplaatst en gaandeweg kregen de gesprekken nieuwe dimensies.

Er werd niet langer uitsluitend over illegale weekendverblijven gepraat: deze kunnen immers niet worden geïsoleerd van andere overtredingen. Elke nieuwe bouwovertreiding in de open ruimten, ook volwaardige woningen, moeten worden voorkomen. De resterende open ruimten zijn te schaars om ze nog verder te verknoeien.

Perikelen rond de gewestplannen zorgden voor heel wat deiningen op het kabinet Akkermans en plots

was niemand meer te bereiken. Eenzijdig werd besloten de officiële voorstelling te verdagen. Tenslotte werd op aandringen van de onderhandelende partijen op 4 juni 1981 de gemeenschappelijke principesverklaring aan de pers bekend gemaakt.

Deze intentie heeft betrekking op een beleid voor de toekomst. Klaar en duidelijk werd gesteld dat het doorvoeren van deze maatregelen er niet kan toe leiden de overtredingen uit het verleden automatisch te regulariseren. Illegaliteit wordt niet zomaar goedgepraat.

Inmiddels gaan de gesprekken verder maar een overleg zal niet zo eenvoudig zijn. Zowel voor de weekendverblijven binnen als buiten de zones voor verblijfsrecreatie moeten aanvaardbare voorstellen worden uitgewerkt zonder afbreuk te doen aan de eigen doelstellingen.

Konkrete maatregelen.

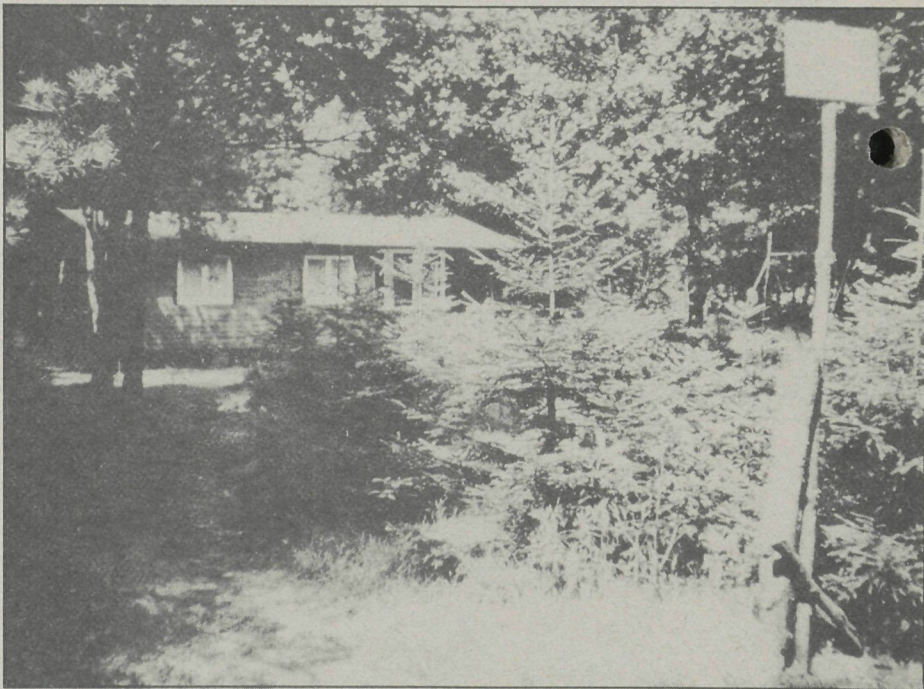
Een principesverklaring alleen volstaat niet, wanneer dit in praktijk geen gevolgen heeft. Er zijn garanties nodig voor een duidelijk en haalbaar engagement, zodat zekerheid bestaat over de toepassing van het akkoord. Er moet daadwerkelijk worden opgetreden. Deze principesverklaring, op zich zelf reeds waardevol, is meer! Vanuit het Staatssekretariaat zullen twee omzendbrieven worden verzonden, één aan de gemeenten en één aan het hoofdbestuur en de provinciale directies van Stedebouw.

En waakzaam toezicht en onmiddellijk optreden is geboden. Naast het verzegelen van illegale bouw-

werken wordt het vorderen van een dwangsom geïntroduceerd.

De rechter dwingt de overtreder tot afbraak, daar het te duur wordt om zijn onwettig opgetrokken bouwwerk te laten staan. Op deze manier ontwijkt de overheid handig de pijnlijke beslissing om tot afbraak over te gaan.

eerste plaats wordt beroep gedaan op de gemeenten, die als overheidsinstantie, hun bevoegdheid kunnen opnemen om passende maatregelen te treffen. Wanneer de gemeente echter nalaat te handelen, wordt van de gemachtigde ambtenaar verwacht dat hij wel optreedt, met inbegrip van de dwangsom.

Een weekendverblijf in een zone voor verblijfsrecreatie. Informatie van de betrokkenen is gewenst om dergelijke verblijven te laten kaderen in hun omgeving.

Er dient kordaat te worden opgetreden tegen overtreders van allerlei aard in de open ruimten. De tendens binnen het Staatssekretariaat om de verantwoordelijkheid door te spelen naar een lager niveau, de gemeentebesturen, kunnen we alleen maar toejuichen. Het lijkt een gezond principe dat iets beslist wordt op een niveau waar het thuis hoort en het gevoerde beleid kan hierdoor zeker aan inzichtelijkheid winnen. In de

Open ruimten effectief beschermen.

De gewestplannen hebben veel gronden hun spekulatief karakter ontnomen. Voor eigenaars en spekulanten wordt het interessant wanneer ze de bestemming ervan kunnen wijzigen. Hiertoe mikken ze op de goedgelovigheid van de kopers en

op de laksheid van de overheid. Ook de koper, eenmaal gekonfronteerd met de realiteit, rekent er op dat de overheid niet zal ingrijpen. Zich terdege bewust van de overtreding, deinst hij er dikwijls niet voor terug zijn eigendom met prikkeldraad te omringen en over te gaan tot de optrek van zijn illegaal verblijfje, al dan niet versierd met een vijver of prachtig gazon omringd met koniferen. Hierdoor degenerereert hij niet alleen de hele omgeving, maar doet hij tevens een belemmering voor de passieve recreatie.

Het volstaat dat enkele optrekjes worden opgericht in een natuurgebied of landschappelijk waardevolle zone, opdat binnen de kortste tijd de hele streek een uitzicht krijgt van een illegaal weekendverblijfpark. Soms dult de gemeente de toestand niet en treedt op, doch doorgaans legt ze zich bij de feiten neer en int ze maar al te graag de bijkomende belastingen.

Wordt er toch een proces-verbaal opgesteld, dan bestaat er een grote onduidelijkheid omtrent de uitvoering van het vonnis. De betrokkene breekt meestal niet af en de overheid aarzelt om een dergelijke onpopulaire maatregel te nemen. Daar de diverse bevoegdheden de verantwoordelijkheid op elkaar afschuiven, gaat veel tijd en energie verloren zonder noemenswaardig effect en blijven de advertenties met "bosgrond te koop" de plaatselijke blaadjes vullen.

In de toekomst moeten gemeenten en centrale overheid hun verantwoordelijkheid opnemen om te komen tot een duidelijke en aanvaardbare ruimtelijke ordening. De afwezigheid van een toekomstgericht beleid werd in het verleden door

velen geïnterpreteerd als een feitelijke stimulans om nog meer onwettelijk te bouwen. Dergelijke praktijken worden niet langer geduld! Een definitieve stop voor alle nieuwe wederrechtelijk opgerichte konstrukties is weldra realiteit.

Stads- en dorpsrenovatie.

Het vrijwaren van de open ruimten is één van de doelstellingen van de gewestplannen. Vijf jaar ervaring leidt tot de vaststelling dat deze plannen op zichzelf niet voldoende zijn om dit te verwezenlijken. Begeleidingsmaatregelen en alternatieven zijn een noodzaak.

De herbergzaamheid van de meeste steden laat te wensen over. Een menswaardig bestaan wordt er steeds moeilijker en het contact met de natuur raakt zoek. De verhoogde welstand, de toenemende mobiliteit, een aangepaste infrastructuur en niet in het bewust uit elkaar leggen van activiteiten zorgen er voor dat een ware uitzwerming over het platteland plaatsgrijpt. Iedereen probeert 'op den buiten' weer te vinden, wat in stad niet langer te ontdekken is.

Het resultaat is een ongebreidelde groei in de open ruimten.

Inhakend op de realiteit biedt de Europese stadvernieuwingscampagne een ideale gelegenheid om een oplossing voor deze problemen te zoeken.

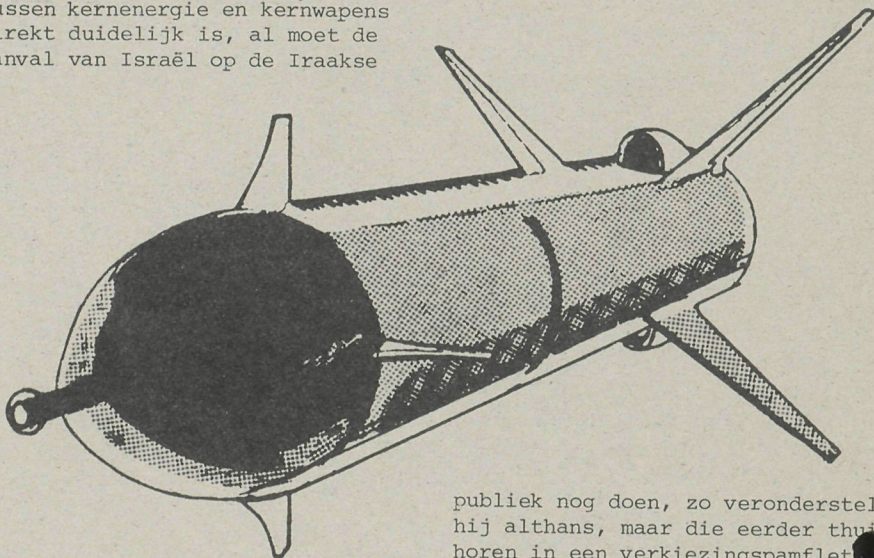
De zorg voor leefbare, mensvriendelijke dorpen en steden zal de rekreatieve druk op de open ruimten in grote mate drukken. Waarom zich op 30 km. afstand ontspannen? De rekreatieve mogelijkheden in

Kernraketten.

André Bogaert (VAKA).
Homme Jansma (VAKS).

Met stijgende verbazing hebben wij de open tribune van de heer Hubert V. David in Milieurama 6 gelezen. Wij kunnen ons heel goed voorstellen dat niet voor iederéén de band tussen kernenergie en kernwapens direkt duidelijk is, al moet de aanval van Israël op de Iraakse

Sovjetbedrijging waartegen de raketten ons moeten beschermen. Bij dit alles dist de heer David om een aantal halve waarheden en kliché's op, die het bij het grote

kerncentrale in aanbouw velen toch de ogen hebben geopend. Het gegeven, dat atoomafval voor 90% afkomstig is van atoomwapens en de produktie daarvan, doet meer en meer mensen nadenken.

Maar over dat alles heeft de heer David het niet. Integendeel. Hij valt eerst uit naar de SP en het Nederlandse IKV, om tenslotte naar de kern van zijn zaak te gaan: de

publiek nog doen, zo veronderstelt hij althans, maar die eerder thuis horen in een verkiezingspamflet. Bekijken we ze even één voor één.

De heer David doet het voorkomen alsof de beslissing van de NAVO om de kernraketten te installeren een tegenzet is tegen de beslissing van de Sovjet-Unie om een rakettenarsenaal te installeren'. Dit is niet exakt. Sinds bijna 20 jaar staan in de SU 600 SS-4 en SS-5 raketten met een reikwijdte van ongeveer 3500 km. op West-Europa gericht. Pas sinds enkele

de meeste grootstedelijke agglomeraties ontbreken, en hier ligt dan ook een eerste opdracht om scheef gegroeide situaties weer recht te trekken. Zolang dit niet gebeurt blijft de noodzaak bestaan zich te richten tot de niet-stedelijke gebieden om de nood aan recreatie op te vangen.

Globaal ruimtelijk-recreatief beleid.

Is de taak van de overheid een beleid te voeren dat tegemoet komt aan de recreatieve behoeften van de bevolking zonder het algemeen welzijn te benadelen. Naast het ruimtelijk en ekologisch aspect is er ongetwijfeld een menselijke: het sociaal belang van de weekendverblijven wordt door vrijwel niemand, ook niet door de meeste milieugroeperingen, ontkend.

Ook nu nog, tijdens de crisis, bestaat er een behoefte aan weekendverblijven, wat zal er dan niet gebeuren als de recessie wat minder zwaar zal doorwegen? Zullen we dan niet gekonfronteerd worden met een nieuwe generatie van overtredders en lopen we zo niet de kans de ekologische kant van de zaak uit het oog te verliezen? Deze wens van natuurbescherming bestaat, denk maar aan de talrijke milieugroeperingen die zich onbaatzuchtig inzetten om te redden, de beschermen en te beheren wat ons nog rest.

Hoewel de gemeenschappelijke principesverklaring zich in de eerste plaats richt op het maximaal vrijwaren van de resterende open ruimten, wordt ook een algemeen recreatief beleid in het oog gehouden. Een dergelijke visie vormt een essentieel onderdeel van het structuurplanningsproces voor Vlaanderen. Het weekendverblijf is niet het

Natuuredukatie: een eerste stap naar bescherming op lange termijn.

enige antwoord mogelijk op de recreatiebehoefte en tal van alternatieven zijn denkbaar.

In deze geest promoveert de principesverklaring de "passieve, zachte ontsluiting" van het landschap ten behoeve van dag- en verblijfsrecreatie. De aanleg van wandel-, fiets- en natuurleerpaden is belangrijk en het oprichten van landschapsparken en projecten in verband met natuurregeneratie dienen gestimuleerd te worden.

De sektor van de zachte, passieve recreatie, waartoe we ook de meeste weekendverblijvers mogen rekenen, biedt nog een waaier van onaanbehoorde mogelijkheden. Ongetwijfeld kunnen de talrijke natuur- en milieuverenigingen een waardevolle bijdrage leveren, vooral op het vlak van de natuur-educatie recreatie. Dit is een eerste stap om het belang van de open ruimten op lange termijn veilig te stellen.

jaren worden ze geleidelijk aan vervangen door de modernere SS-20. Aan de Amerikaanse Cruise-raketten die hier bij ons moeten komen, wordt al sinds 1972 gewerkt, lang voor men weet had van de modernisering van de SS-4 en SS-5 raketten. Zo simpel als de uitleg van de heer David suggereert is het dus niet.

Wat de Nederlandse situatie betreft, de heer David doet het voorkomen alsof de scheuring tussen PvdA en PSP van recente datum is en verband houdt met de kwestie van de Eurostrategische raketten. Dit is absoluut niet het geval: die scheuring dateert van 1957 en had evengoed te maken met het politionele optreden van Nederland in haar toemalige kolonie Indonesië als met de bewapeningsproblematiek in NAVO-verband.

Wanneer de heer David over het IKV begint, voert hij ons pas goed de mist in. Hij stelt het IKV voor als een klubje pastoors (of liever dominees, want het IKV is hoofdzakelijk van protestantse huize) die hun boekje te buiten gaan wanneer ze ook konkrete voorstellen doen inzake vrede en ontwapening. Handig speelt de schrijver daarbij in op het onbehagen van velen (ook progressieve Katholieken) tegen de preciese richtlijnen die door de celibataire top van de Katholieke kerk wordt gegeven inzake ... huwelijksmoraal. Maar hij is het roerend eens met diezelfde top wanneer deze geestelijken verbiedt "aan politiek te doen". (In ons geval betekent dat: de weg aangeven, volgens welke oorlog vermeden kan worden!!) Alleen politici mogen dat doen! Dus alle dominees en pastoors, heel het IKV (en met hen alle Christenen die zich vanuit hun geloof met

de vrede inlaten) de sakristie in.

Met de beschrijvingen van de Sovjet-agressie komt de heer David pas goed op dreef. De West-Europese samenleving blinkt sinds de laatste wereldoorlog uit door vredelievendheid "een paar uitzonderingen daargelaten". Wij weten niet of tot die uitzonderingen moet gerekend worden het feit dat heel West-Duitsland vol staat met atoomwapens, dat heel het Oostblok omringd is met Amerikaanse bases (daar heeft West-Europa natuurlijk niets mee te maken!), dat alle zeeën doorkruist worden door Amerikaanse vloten, enz., enz... De heer David zal wellicht opwerpen dat dit allemaal met recht bedoeld is ter verdediging van het vrije Westen. Maar waarom wordt de Sovjet-Unie dat recht ontegenwoordigd en elke vorm van bewapening van haar kant als agressie bestempeld?

Op de kredietzijde van de kernbewapening staat volgens de heer David de gelijkwaardigheid, het fameuze evenwicht. Mogen wij eerst en vooral eens duidelijk en formeel zeggen, dat wij als tegenstanders van de kernraketten geen éénzijdige weerloosheid en machteloosheid voorstaan.

Alle voorbeelden die de heer David daarbij sleurt doen dus niet terzake. Het is hoogst dubieus dat Japan zich overgaf omdat het niet over kernwapens beschikte. We raden de heer David eens aan de argumenten van de Amerikaanse historici eens ernstig te bestuderen, die beweren dat de atoombommen op Hiroshima en Nagasaki er niet in de eerste plaats nodig waren om Japan te doen kapituleren, maar om een wapen te gebruiken, dat de militaire suprematie van de V.S. over de rest van de wereld, in-

klusief de S.U. moest bewijzen. Trouwens, de heer David voert de ironie ten top door voor te stellen, dat de S.U. wel eens atoomwapens zou kunnen gebruiken "om een voorbeeld te stellen aan anderen, bv. de V.S.", die dit in 1945 zelf heeft gedaan!

Onderhandelingen voeren vanuit een sterke positie, hét argument om de kernwapens hier te installeren: baarllijke nonsens. Iedereen die eerlijk en objektief de situatie bestudeert, is het er over eens dat de V.S. qua kernbewapening ver voor ligt op de S.U.

De heer David beweert, dat de Amerikaanse Senaat SALT 2 niet kon ratificeren vanwege de Sovjet-inval in Afghanistan. Zeg maar dat de senaat dat niet wilde! De historie van de Russische brigade op Cuba was één van de eerste pogingen om een voorwendsel daar toe te vinden. Gelukkig vielen de Russen op het gewenste moment Afghanistan binnen. Een grotere flater op het gebied van de internationale politiek hadden ze niet kunnen begaan.

Nothomb heeft de tegenstanders van de installatie bij zijn reis

naar Moskou versleten voor naïeve pacifisten. De heer David was hem al voor. De vraag voor ons is wie zich door naïviteit en emoties in die zaak laat leiden: zij die bezorgd zijn om de toekomst van onze aarde en vechten voor een meer rechtvaardige en vredelievende mensenmaatschappij, of diegenen die zich in hun verbeelding al geplaatst zien voor de keuze "rood of dood" en in paniek naar de raketten grijpen.

Tot slot ook nog een nadenkertje: ook als de Russen ooit Polen binnenvallen, iets waarop de heer David blijkbaar al lang zit te wachten, blijven wij tegenstanders van de kernraketten en wij hopen dat alle mensen die opkomen voor een gezond en leefbaar milieu dat ook zullen blijven!!

"INSPRAAK" is een open tribune.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van deze rubriek, waarin de auteur zijn persoonlijke mening weergeeft m.b.t. milieuproblemen in hun brede betekenis.

Reakties zijn steeds welkom.

Geen atoomraketten : een stap naar ontwapening.

25 OKTOBER, 14 u.
Nationale betoging
Rogierplein Brussel.

Korte berichten.

Minister Galle blijft landschappen beschermen.

De heer M. Galle, minister van de Vlaamse Gemeenschap, legde twee Koninklijke Besluiten tot definitieve rangschikking als landschap aan de koning voor :

- "De Lage Moere" te Meetkerke als rekreatief-landschappelijk, cultureelhistorisch en natuurwetenschappelijk waardevol gebied.
- Met "Het Welleke" te Zonhoven wordt niet alleen dit drassig gebied, maar ook de talrijke moerasvogels en amfibieën definitief beschermd.

De laatste voorlopig beschermde landschappen zijn :

- "De Scherpenberg - 2de fase" te Heuvelland met haar geologische, geografische, botanische en landschappelijke waarde;
- het duingebied "Sint-Laureinsstrand" te Middelkerke, bedreigd door verkavelingen en de bouw van luxeappartementen;
- en het Kooigembos te Kooigem samen met het bos van Grandval te Sint-Denijs, welke niet voor de toekomst mogen verloren gaan.

Voor volgende landschappen werd de beschermingsprocedure ingezet :

- De "Filipkens-vijver" te Turnhout
- "De Koerselse Heide" en de "Vallei van de Zwarte Beek" te Berlingen (Koersel).

Aansluitend aan het staatsbos "Lozerheide" te Bocholt kocht het Bestuur van Waters en Bossen 55 ha 72 a bossen en vijvers aan.

E.O.

Milieumeetschip voor de Rijn.

De Stichting Reinwater zal samen met milieuorganisaties uit de Rijnsoeverstaten, een schip in de vaart brengen dat zal worden ingericht als laboratorium.

Het schip is nodig omdat de belangrijkste lozingsgegevens nog steeds geheim zijn. Zo is het bv. niet bekend uit welke bron de PCB-vervuiling afkomstig is die mede verantwoordelijk wordt geacht voor het uitsterven van de zeehond in de Waddenzee.

Met behulp van dit schip zullen watermonsters worden genomen uit de Rijn en haar zijrivieren met het doel de belangrijkste vervuilers ondubbelzinnig te identificeren.

Voor het financieren van dit schip worden in verschillende Rijnsoeverstaten "Aandelen in Reinwater" uitgegeven.

De Stichting Reinwater verkoopt deze aandelen tegen 10, 25 en 100 gulden.

De aandelen kunnen worden besteld door overmaking van het aangegeven bedrag op giro 73344 van Stichting Reinwater te Amsterdam onder vermelding van "Aandeel in Reinwater".

D.VM.

De Wakkere Burger.

Het project 'De Wakkere Burger' wil de gemeenteraadsverkiezingen in '82 aangrijpen om tot een ruimere democratisering van het plaatselijk beleid te komen door het gemeentelijk beleidsproces (of hoe komen de beslissingen tot stand?) en het beleid zelf (kwaliteit, inhoud ...) grondig te bestuderen.

Het eigenlijke werk moet uiteraard plaatselijk gebeuren o.a. door projectgroepen, welke gestimuleerd en begeleid worden door een nationaal organisme.

De Werkgroep Plaatselijk Energiebeleid stelt reeds een discussienota ter beschikking met konkrete tips voor een plaatselijk energiebeleid en suggesties voor acties op gemeentelijk niveau.

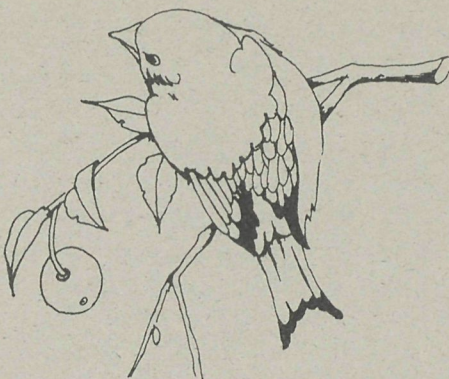
Nationaal brengt men een informatie en sensibiliseringskampagne bij de bestaande tijdschriften op gang. Het project 'De Wakkere Burger' gaat officieel van start met de nationale informatie- en ideeënbeurs op zondag 11 oktober 1981. Het praatgedeelte van de dag staat onder leiding van Martine Tanghe en Willem Van Laeken, beiden journalist bij de B.R.T.-nieuwsdienst. Er komt een debat en zaaldiskussie met de partijvoorzitters van de grote nationale politieke partijen. De bedoeling is de nationale raamprogramma's voor de gemeenteraadsverkiezingen te toetsen aan de centrale optie van het project de Wakkere Burger. De heren Van Miert, Anciaux en De Clercq hebben reeds toegezegd.

Voor meer informatie kan u terecht bij 'De Wakkere Burger', Liedtsstraat 27-29, 1030 Brussel.
Tel.: 02/ 241.88.33. E.O.

De zang der vogels.

De Wielewaalafd. Schelde & Leie brachten hun L.P. "De zang der vogels" (375 BF) nu ook op cassette (350 BF) uit.

Nachtegaal, tjiftjaf, fitis enz. zijn zeker het beluisteren waard. De opbrengst wordt integraal gebruikt voor natuurbehoud. De Wielewaalafd. Schelde & Leie schonk reeds 155.000 BF aan de Belgische Natuur- en Vogelreservaten, welke hiermee een terrein van 1 ha in het natuurgebied "Het Burreken" te

Zegelsem aankocht.

Bestellen bij : De Wielewaalafd.
Schelde & Leie, p/a J. Vanheeuvers-
wijn, Klonkeveldstraat 1 te
9751 Gavere-Asper. Tel.: 091/844382

E.O.

Onze jachtwetgeving onder de loep genomen.

Het Coördinatiekomitee voor de Bescherming van de Vogels (CCBV) stipt de natuurvriendelijkheid van onze Vlaamse jachtwet aan.

Deze is de vooruitstrevendste van Europa door het jachtverbod op eenden bij duisternis; het jachtverbod op watervogels als het water meer dan de helft door ijs bedekt is, de voederplaats op minder dan 200 meter ligt en het jachtgebied kleiner dan 3 ha groot is (vanaf 1 januari 1982).

Levende lokvogels mag men niet meer gebruiken en kolgans, grauwe gans, wezel, hermelijn en bunzing zijn nu volledig beschermd.

Door het verbod van klemmen, giftige stoffen en het niet meer mogen jagen op minder dan 100 meter van bebouwingen, lijkt de rust en veiligheid stilaan terug te keren.

Inlichtingen : CCBV-Durentijdlei 14 te 2130 Brasschaat.

E.O.

Natuurbeheer verdient een steuntje.

De Stichting Leefmilieu vzw, onder auspiciën van de Kredietbank kende begin 1981 een belangrijke subsidie aan de Belgische Natuur- en Vogelreservaten vzw toe.

Dit bedrag, gespreid over drie jaar, dient voor de uitbouw van materiaaldepots, noodzakelijk voor beheerswerken in de natuurreservaten.

Natuurbeheer is een arbeidsintensieve opdracht : maaien, hooien, branden, kappen ed. zijn jaarlijks terugkerende activiteiten. Dit gebeurde tot nu toe vrijwel uitsluitend met zeisen, bijlen, spaden en rieken door vrijwilligers gedurende weekends, werkkampen enz.

Voor de aankoop van zwaardere machines - noodzakelijk gezien de toenemende oppervlakte reservaten - biedt deze subsidie een goede uitkomst : maaibalk, bosmaaiers en motorzaag zijn noodzakelijk om verwaarloosde terreinen door deskundig beheer tot soortenrijke reservaten te laten evolueren.

Door de uitbouw van haar regionale materiaal-depots stelt de B.N.V.R. een aangepast arsenaal van werktuigen ter beschikking aan de natuurbeheers-vrijwilligers uit eigen rangen en andere verenigingen.

Belangstellenden kunnen contact opnemen met de B.N.V.R., Vautierstraat 31 te 1040 Brussel.
Tel.: 02/648.37.46

E.O.

Naar een nieuw Boswetboek.

Het huidige boswetboek dateert van 1854. M. Galle, minister van de Vlaamse Gemeenschap legde een ontwerp van bosdecreet aan de Vlaamse Executieve voor dat naast de lou-

ter economische functie eveneens rekening houdt met de sociale en edukatieve rol van het bos.

Het ontwerpdecreet voorziet voor de privé-bossen (drievierden van de Vlaamse bossen) in een verplichte inventarisatie en bedrijfsvoeringsplan. Privé-eigenaars kunnen het beheer van hun bossen overdragen aan het Bestuur van Waters en Bossen waardoor ze van dezelfde rechten en plichten genieten als de openbare eigenaars wat toezicht, subsidiëring e.d. betreft.

De bouwvergunning voor het "ontbossen", voorzien in de wetgeving op de stedenbouw en de ruimtelijke ordening, kan onverantwoorde kappingen niet verhinderen. Dit kan men vermijden door alle kappingen vooraf vast te leggen in een bedrijfsvoeringsplan en ze te onderwerpen aan een bijkomende vergunning, af te leveren door het Bestuur van Waters en Bossen.

E.O.

Kursus Natuurbeheer en Vrijwilligerswerk.

De Belgische Natuur- en Vogelreservaten vzw organiseert dit jaar twee kursussen "Natuurbeheer en Vrijwilligerswerk" te Leuven en te Diksmuide (Blankaart).

De cursus, 7 zaterdagnamiddagen en 3 volledige dagen, wordt opgesplitst in een theoretisch en een praktisch gedeelte waarbij op het terrein zelf realisaties bekeken en werkmethodes aangeleerd worden.

Inschrijvingsgeld : 700 BF voor leden en 1.000 BF voor niet-leden, te storten op rekening 068-0847200-29 van de B.N.V.R., Vautierstraat 31 te 1040 Brussel met vermelding "Kursus Natuurbeheer en Vrijwilligerswerk Leuven of Blankaart". Het cursusboek "Natuurbeheer en

Vrijwilligerswerk" kan tegen 272 Bf. zaken.
op bovenvermelde rekening besteld
worden.

E.O.

Waddengebied mijngebied ?

Even voorstellen: het Waddengebied,
een ongerept landschap van zee,
eilanden, zandplaten en duingebie-
den. Van onschatbare betekenis
voor mens, dier en plant. Maar ...
er is ook aardgas en daar beginnen
de problemen. Onder Ameland en de
Noordzee zit zo'n 35 miljard m^3 gas.

Voor Ameland zijn de problemen
akut, daar wil men deze winter
beginnen met de gaswinning. Een
vergunning voor de aanleg van een
boorlokatie werd bij het gemeente-
bestuur aangevraagd.

Het Provinciaal Bestuur van Fries-
land moet zijn toestemming voor
het verlenen van een vergunning
geven. Om de beslissing te beïn-
vloeden werd een briefkaartactie
gestart. Doe mee! Ook uw kaart kan
ertoe bijdragen dat een geweldig
stuk natuur behouden blijft!

Daarvan zijn 5 miljard m^3 niet te
winnen vanuit de zee (de hoeveel-
heid die in Nederland in 4 weken
wordt opgestookt) en wil men ze
met alle gevolgen van dien vanop
het land winnen. Verder wil men
een olie/gasleiding trekken door
het Waddengebied om een olie/gas-
mengsel vanaf de zee te transpor-
teren naar de kust van Groningen.
Een breuk in zo'n leiding kan een
olieramp in de Waddenzee veroor-

inlichtingen en gratis briefkaar-
ten zijn te bekomen bij :

Het Waddenhuis, Postbus 90; 8860
AB Harlingen. Tel: 05178 - 5541.
W.V.

Beeknormalisaties.

Op het door de Belgische Natuur-
en Vogelreservaten georganiseerde
Bekenkolloquium (13 juni jl.)
waaraan vertegenwoordigers van het

hiervoor bevoegde beleid, wetenschapsmensen en natuurbehoudsverenigingen meewerkten, werd de problematiek van de onbevaarbare waterlopen uitgediept.

Vele gebieden kennen een stijgende waterafvoer onder invloed van een voortschrijdende verstedelijking, een uitbreiding van het verharde wegennet en de aanleg van rioleeringsstelsels en overstorten. Het normaliseren van waterlopen heeft echter een groot aantal nadelen: het probleem wordt stroomafwaarts verplaatst; het waterzuiverend vermogen wordt aangetast en de karakteristieke levensgemeenschappen in beek en vallei gaan verloren terwijl het landschap zelf er geschonden blijft bij liggen.

Om tot een oplossing te komen, kunnen het waterbergend vermogen van de valleien gebruiken, m.a.w. men kan de valleien op gekontroleerde plaatsen laten overstromen. Deze veel goedkopere oplossing kan op zo'n wijze uitgevoerd worden dat natuur en landschap weinig schade ondervinden.

Tevens is er dringend nood aan een vooruitziend ruimtelijk beleid waarbij geen konstrukties meer mogen opgericht worden in de gevaarzones.

De Bekenwerkgroep van de B.N.V.R. hoopt dat een totaal nieuwe aanpak, natuur en landschap op korte termijn herstellen.

E.O.

Verzet tegen kunstmatige babyvoeding.

De World Health Organisation en Unicef Conference on Infant and Young Children Feeding resulteerde o.a. in een marketingskode voor de babyvoedingsindustrie. Daar de moedermelk de ideale voeding is en substituuymelk enkel mag gebruikt worden in echte nood, vroegen Unicef en de WHOP op 4 mei jl. te Genève aan de Belgische vertegenwoordigers om de gedragskode op publicitaire toepassingen van de verspreiding van de moedermelksubstituten te onderschrijven en deze in de Belgische wetgeving op te nemen. Vooral in de Derde Wereld, waar armoede en analfabetisme, het tekort of het volledig ontbreken van zuiver water en de schaarste van brandstof legio zijn, wordt het gebruik van substituuypodukten voor de moedermelk zeer gevaarlijk. De 'moderne' zuigfles veroorzaakt elk jaar bij miljoenen kinderen ziekten, ondervoeding en zelfs de dood.

E.O.

Publikaties.

Nieuwe uitgave van de Vereniging voor Openbaar Groen.

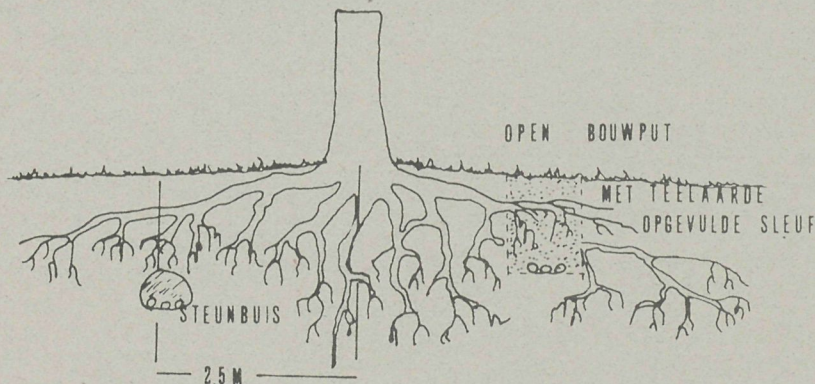
De uitgave "Uniforme methode voor waardebeoordeling van straat-, laan- en parkbomen behorend tot het openbaar domein" vergelijkt de diverse prijslijsten van de belangrijkste boomteeltcentra van het Vlaamse land. Zo komt men tot een nieuwe eenheidsprijs en een nieuwe soortwaardelijst.

levend wezen is.

De verschillende beschadigingsge-
varen en mogelijke beschermings-
maatregelen worden door middel van
een bruikbare modelbeschrijving
uitgewerkt, zodat men alles in het
werk kan stellen om de bomen te
behouden.

Beide publikaties zijn te verkrij-
gen bij de Vereniging Voor Openbaar
Groen, Buiten de Smedenpoort, 2 te
8000 Brugge. Tel.: 050/31.20.71.

E.O.

Deze uniforme methode, in 1979 uit-
gewerkt in samenwerking met de
Minister van het Groenplan en reeds
door veel gemeentelijke diensten,
juristen, verzekeringsmaatschappij-
en e.a. gebruikt, is aan de huidige
toestand aangepast.

"Het beschermen van bomen op bouw-
werken" richt zich tot allen die op
het vlak van ontwerp of uitvoering
van weg- of bouwwerken werkzaam
zijn als opdrachtgever, ontwerper,
toezichter, aannemer of uitvoerder.
Langsheen een elementaire morfolo-
gische en fysiologische inleiding
beseft de lezer dat de boom een

Limburgse windmolens.

In het fraaie boek "Limburgse wind-
molens...in heden en verleden"
(210 blz., 200 afbeeldingen, prijs:
845 BF) werden alle verdwenen en
nog bestaande Limburgse windmolens
opgenomen, samen met hun geschiede-
nis, eigenaars en hun afbeelding.
Een index op naam van moleneige-
naars en maalders maakt het opzoeken
voor molenliefhebbers, heem- en
geschiedkundigen, instanties e.a.
eenvoudig.

Te bestellen bij : Studiekring
"Ons Molenheem", p/a Werner Smet,

Venlosesteenweg 133, 3688 Kessenich

Andere uitgaven :

- Molens der Zuiderkempen (545 BF)
- Molens der Noorder- en Oosterkempen (645 BF)
- Kijk op het Waasland (995 BF)

E.O.

Chemisch afval.

Het Aktienummer "Chemisch Afval" is een uitgave van de Stichting Natuur en Milieu, in samenwerking met de initiatiefgroep Nederland Gifvrij.

Na de affaire Lekkerkerk bleek pas goed hoe men in de jaren zestig en zeventig de Nederlandse bodem misbruikte voor het wegstoppen van gevaarlijk chemisch afval. Werkgelegenheid genoeg voor de volgende generatie. Sterker nog : de chemische industrie gaat dagelijks door met produktieprocessen die nieuw gevaarlijk afval in ons milieu brengen.

Bodemvervuiling vernietigt alles wat leeft op de direkt vervuilde plaatsen, maar allerlei vergiften sijpelen door naar het grondwater en bedreigen ook het drinkwater. Het direkt gevaar voor de Lekkerkerkse wijkbewoners leidde tot een opsporingsaktie in heel Nederland : 300 chemische belten en 1000 verdachte stortplaatsen zijn het verbluffend resultaat.

Vragen zoals : "Hoe gif omzetten in bruikbare stoffen?", "Zijn er juridische akties tegen de vergiftigers mogelijk?", "Hoe werkt de Wet Algemene bepalingen Milieuhygiëne?" en "Wat is chemisch afval volgens de Wet Chemische Afvalstoffen?" worden in dit Aktienummer op zulke wijze uitgediept, dat de lezer er verstand van staat.

Mocht men in België een aktie uitwerken met als resultaat een degelijk Aktienummer zoals dit, dan

zouden we eindelijk beseffen wat er rond ons heen zoal te vinden valt.

E.O.

Omgevingswetenschappen.

Dit dossier biedt u een overzicht van het programma-aanbod omgevingswetenschappen aan de Vlaamse universiteiten.

Algemeen kunnen we stellen dat de bestaande programma's te eenzijdig op exakte- en biowetenschappen gericht zijn. De politieke en sociaal-achtergronden, evenals de economische en juridische aspecten van de milieuproblematiek komen zeer weinig of helemaal niet aan bod. Alleen in de programma's Stedebouw en Ruimtelijke Ordening besteed men er iets meer aandacht aan.

Bij vergelijking van bv. het vak milieukunde, gegeven aan de Universiteit van Amsterdam, blijkt dat daar alle vakken rechtstreeks op het milieu betrokken worden met vrijwel eenzelfde dosering voor alle aspecten van de milieuproblematiek.

Het dossier, met veel tabellen en cijfer, kan U bekomen bij de Universitaire Instelling Antwerpen, Dienst Rektooraat-Akademische Planning, Universiteitsplein 1 te 2610 Wilrijk.

E.O.

Brochure 'Linkeroever.'

De Werkgroep Natuurbehoud Linkeroever heeft zijn brochure "Natuurwetenschappelijke studie en waarde-bepaling van de natuurgebieden op Antwerpen Linkeroever" op algemene aanvraag laten herdrukken. Ze telt 188 blz. en is geïllustreerd met foto's en pentekeningen.

Te verkrijgen door storting van 120 BF op PCR 001-0595938-46 van Werkgroep Natuurbehoud Linkeroever, Burchtsestraat 10 - 2730 Zwijndrecht met vermelding "Brochure Linkeroever".

E.O.

Knelpunten openbaar vervoer Noord-Limburg.

De Werkgroep "Openbaar Vervoer" van de Vereniging voor Streekontwikkeling Noord-Limburg onderzoekt in het dossier "Knelpunten Openbaar Vervoer Noord-Limburg" de problematiek van het openbaar vervoer in haar streek op nationaal, provinciaal en lokaal vlak.

Doordat de reiziger-gebruiker rechtstreeks bij de zaak betrokken wordt, is het dossier een ideaal aanknopingspunt voor verdere actie.

Het dossier is te verkrijgen bij :
vzw Streekontwikkeling Noord-Limburg
Oud Gemeentehuis-Dorp 30-
3582 Neerpelt.

E.O.

Zoetwatervissen in Vlaanderen.

De brochure "Over enkele zoetwatervissen in Vlaanderen", uitgegeven door het Bestuur van Waters en Bossen, biedt de lezer een elementair biologisch inzicht in de onderwaterwereld.

De relatie "visser-vis" wordt zodanig aangepakt dat van vistechnieken en -methodes helemaal geen

Sprake is. Kenmerken, verspreiding, voedsel, waarde, vindplaats en wettelijk toegelaten maximum- en minimumvangst worden per vissoort besproken en rijkelijk geïllustreerd.

De tien zilveren 'Vis Wijs' geboden herinneren er ons aan hoe we het best van ons waterrijk kunnen genieten zonder het te verstoren en het verder te behoeden.

De brochure is gratis te verkrijgen bij het Bestuur voor Waters en Bossen. Steenweg op Elsene 31, 1050 Brussel.

E.O.

Grenzen aan probleemafval.

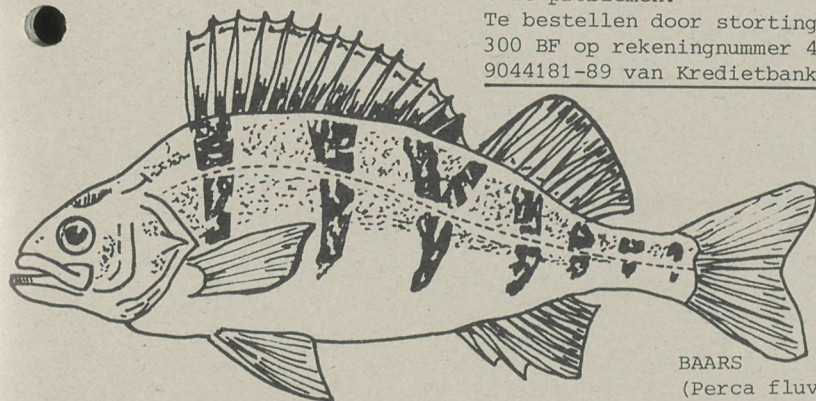
Naar aanleiding van het op 6 juni jl. gehouden symposium "Grenzen aan probleemafval", stelde het Belgisch-Nederlands Grensoverleg regio Antwerpen (Benegora) het gelijknamig dossier (meer dan 600 blz.) voor.

Dit vlot leesbaar feitenverslag, dus helemaal geen wetenschappelijk werk, legt vooral de nadruk op de grensoverschrijdende aspecten van het probleemafval en de onverantwoorde winsten van de zogenaamde "afvalbaronnen".

Door dit waardevol instrument kan elke milieugroep een heldere kijk krijgen in hun plaatselijke troebele problemen.

Te bestellen door storting van 300 BF op rekeningnummer 416-9044181-89 van Kredietbank Stabroek.

E.O.

BAARS
(*Perca fluviatilis*)

Zwartboek roofvogelsterfte.

Roofvogels worden in sterk toene-
mende mate geschoten, vergiftigd en
geklemd, waarna ze via illegale en
legale preparateurs in de handel
terecht komen.

Met dit "Zwartboek Roofvogelsterf-
te" willen de Werkgroep Vogelsterf-
te en de Nederlandse Vereniging tot
Bescherming van Vogels een groeiend
milieubewustzijn, dat roofvogels
thuis horen in de natuur en niet op
een rek, bevorderen.

Het Zwartboek toont de zwakke plek-
ken in de bestaande wetgeving (art.
vijf van de Vogelwet 1936 verbiedt
het doden, pogen te doden, vangen
of pogen te vangen van beschermde
vogels) duidelijk aan.

Informatieadres : Werkgroep Vogel-
sterfte, Drieburgseweg 16B,
3708 JB Zeist.

E.O.

Adieu Milieu.

De realisatoren van "Adieu Milieu"
(250 blz.) benadrukken het feit
dat de mens vervreemd is van de
natuur en de ekologische kringloop
verstoord tot het einde toe.

Het openingsverhaal "De rijke
bramenplukker " van Godfried Bomans

illustreert dit uitgangspunt per-
fekt en nodigt uit verder te lezen.
Deel I belicht op een gepopulari-
seerde manier de diverse aspecten
van milieuvervuiling, terwijl
Deel II kinderen langsheen tips,
spelletjes enz... kennis laat maken
met de natuur op een respectvolle
manier.

Dit bruikbaar boek mag bij ouders
die hun kinderen, zonder te veel
vervelende theorie, milieubewustzijn
willen bijbrengen niet op het
boekenrek ontbreken.

Te verkrijgen bij Infodok vzw,
Bogaardenstraat 79 - 3000 Leuven
Prijs : 185 BF.

E.O.

Ruimtelijke planning.

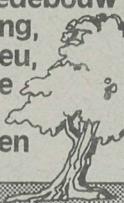
Meer en meer wordt ingezien dat
ruimtelijke planning een essentieel
onderdeel vormt van de natuurbe-
scherming. Willen we binnen vijf of
tien jaar nog van de resterende
open ruimten en natuurgebieden ge-
nieten, moet het probleem daad-
werkelijk en in zijn geheel aan-
gepakt worden. Oprukkende verste-
delijking, verkaveling van waarde-
volle gebieden, neerzetting van
illegale verblijven temidden van
natuurgebieden, zijn allemaal
problemen waar van overheidswege
geen duidelijk beleid wordt gevoerd.

Ondanks de groeiende problemen
blijkt geen volledige en samen-
gebundelde literatuur voor handen
te zijn voor die mensen die be-
roepshalve met het onderwerp in
kontakt komen of zouden moeten
komen. Milieuverenigingen, aktie-
groepen, stedenbouwkundigen, archi-
tekten e.a. zullen vlug merken dat
het Praktijkboek Ruimtelijke Plan-
ning al deze tekortkomingen tracht
te verhelpen. Dit losbladige werk
wordt uitgebreid voorgesteld op de
volgende bladzijde.

W.V.

Ruimtelijke planning

praktijkboek voor stedenbouw
en stadsvernieuwing,
huisvesting en milieu,
met beschrijvende
inventaris van de
organisatie in Vlaanderen

Al geruime tijd blijkt er een grote behoefte te zijn aan informatie, onderzoek, theorievorming en richtlijnen voor de praktijk v.m. ruimtelijke planning.

Het gevoerde beleid is immers weinig samenhangend en de weinig beschikbare literatuur verspreid, weinig fundamenteel en gestructureerd. De nood aan degelijke en relevante documentatie inzake ruimtegebruik wordt hierdoor steeds groter.

Daarom is er nu het praktijkboek "Ruimtelijke Planning" dat beantwoordt aan die behoefte en orde stelt op zaken. Het praktijkboek bestaat uit 5 delen.

Deel I: situering van de ruimtelijke planning

- terminologie en gebruikte definities
- historische ontwikkeling
- inzicht in de bestaande beleidsstructuren
- belangrijkste "kaderwetten"
- rekeningen en budgetten die beschikbaar zijn voor ruimtelijk- en milieubeleid.

Deel II: beschrijving van het feitelijk ruimtelijk gebeuren

- organisatie en werking van de verschillende beleids-sektoren
- complete inventarisatie van alle diensten, actiegroepen, instellingen, en besturen
- toelichtingen bij de verschillende knelpunten, oriëntaties, visies en stromingen

Deel III: bouwstenen voor een kwalitatiever gebruik van de ruimte

Een praktijkboek: ook voor U

Het praktijkboek "Ruimtelijke Planning" hoort thuis op de werktafel van iedereen die beroepsshalve met ruimtelijke planning te maken heeft of er zich maatschappelijk betrokken bij voelt to a. stedenbouwkundigen, architecten, aannemers, sociologen, juristen, notarissen, buurtwerkers, beleidsverantwoordelijken, milieuverenigingen, actiegroepen, natuurverenigingen, welzijnsraden, ...

Hoofredactie

Maurits Blonde, Hoofd dienst planologie en milieu beheer
G.O.M. Antwerpen

Luc Goossens, Assistent sociologie UFSIA

Guido Knops, Projectleider Stadsvernieuwingcampagne

Jef Van Den Broeck, Ingenieur stedenbouwkundige Groep Omgeving dooort Nat. Hoger Inst. voor Bouwkunst en Stedenbouw

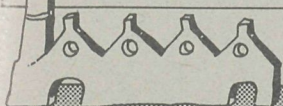
Sieg Vlaeminck, Docent Prov. Hoger Inst. voor Architectuur

Jan Van Alsenoy, Licentiaat sociologie, coördinerend redacteur

Losbladig betekent: altijd "bij"

De sektor ruimtelijke planning is voortdurend in beweging. De losbladige formule van dit opbouw-werk is het ideale middel om belangrijke verschuivingen en vernieuwingen in praktijk of beleid op de voet te volgen en te signaleren.

De eerste aflevering, ruim 200 pagina's in 11 delenband, verschijnt in de maand oktober. Daarna groeit dit praktijkboek via kwartaal-afleveringen van ca. 150 pagina's uit tot een volledig naslagwerk van ongeveer 1200 pagina's in twee banden.

RUIMTELIJKE PLANNING Intekenkaart

Onmiddellijk bestelt hierbij ex. "Ruimtelijke Planning", aflevering I in band, aan de speciale introductieprijs van 930 fr., met een abonnement op de volgende afleveringen tot wederopzegging (paginaprijs momenteel 420 fr.).

Instelling/Formal Naam

T.a.v.

Adres

Woonplaats

Datum Handtekening

Genoemde prijzen zijn incl. BTW, excl. verzendkosten

Teken nu in

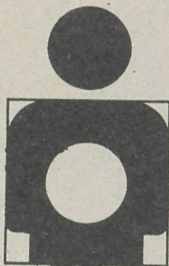
De normale verkoopprijs voor deze eerste aflevering in band bedraagt 1.180 fr. De verdere afleveringen worden berekend tegen paginaprijs momenteel 420 fr. Indien u echter voor 15 november intekent op deze prijs kan u genieten van de speciale introductieprijs van slechts 930 fr. U betaalt dan slechts 20% op verdere aanvullingen. Studenten krijgen bovendien 20% op verdere aanvullingen. Best kortst mogelijk met de uitgeverij.

Van Loghum Slaterus
Santvoortbeeklaan 21-23
2100 Deurne
tel. 031/24.78.90

Alle bestellingen die via het sekretariaat van Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen geschieden, genieten van een bijkomende korting van 10% op de voorintekenprijs. In plaats van 930 fr. betaalt u 840 fr., exclusief verzendingskosten.

Portret.

PROJEKT DE WAKKERE BURGER

Liedtsstraat 27-29
1030 Brussel
02/241 88 33

'Een algemene mobilisatie van alle wakkere burgers in dit land om er meer wakkere burgers bij te krijgen en om tot een vergaande demokratisering van het plaatselijk beleid te komen'. Dit is zowat hetgeen het projekt De Wakkere Burger betracht in de komende maanden vóór en na de gemeenteraadsverkiezingen van oktober '82. Het initiatief van dit projekt ligt bij de Stichting Lodewijk de Raet, doch het fungeert als een autonoom projekt waaraan reeds heelwat organisaties intens hun medewerking verlenen. Voor de sektor leefmilieu o.a. de Verenigde Aktiegroepen voor Kernstop, het Centrum voor Natuurbeschermings-educatie, het Projekt Plattelandsontwikkeling e.a.

Op 11 oktober start het projekt met een nationale info- en ideeënbeurs in de Handelsbeurs te Antwerpen (zie Korte Berichten). Daarna wordt via een nieuwsbrief 'De Wekker'; via een nationale studiedag (21.11.81) over de nieuwe gemeentewet; via een vormingsaanbod met o.a. dia en video-programma's en tematische startdagen gezorgd voor een voortdurende ondersteuning en begeleiding van plaatselijke initiatieven. Dit tot een tijdlang voor en na de verkiezingen. Momenteel worden een aantal tematische richtnota's samengesteld waarvan de voor ons

belangrijkste zijn:

Milieubescherming en -behoud
Plaatselijk energiebeleid
Verkeer

Ruimtelijke ordening, stads- en dorpsvernieuwing

Plattelandsontwikkeling.

Ook al weten we dat gemeenteraadsverkiezingen relatief zijn, liggen er daar toch mogelijkheden om op plaatselijk vlak tot een grotere inspraak te komen. Zowel in het tot stand komen van de beslissingen (gemeentelijk beleidsvormingsproces) als wat betreft de inhoud en de kwaliteit van deze beslissingen (beleidsmateries) kan er een meer democratische aanpak worden afgedwongen. Vanzelf zal dit er echter niet komen. Stilaan dringt het door dat er een samenhangende milieupolitiek op lokaal niveau moet komen. Dat WIJ de partijen en hun mandatarissen in die richting moeten beïnvloeden en dat wij de mensen moeten warm maken voor een permanent actief-kritisch engagement in hun eigen woon-, leef- en werkmilieu.

Het projekt De Wakkere Burger geeft je meer zicht op de mogelijke rol van een gemeente t.a.v. de diverse beleidsmateries en op mogelijke strategieën en technieken om het gemeentebestuur in een meer democratische richting te beïnvloeden vooral ook wat betreft ons leefmilieu.

M.B.

Kalender.

-
- 26 september tot 25 oktober : Herfstmanifestatie "Mens en Landschap", georganiseerd door de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen in de zoo.
Inlichtingen : Tel.:031/31.16.40.
-
- 2 en 3 oktober : 38ste Algemeen Nederlands Kongres - Plaats : Vrije Universiteit Brussel, Campus Oefenplein, 1050 Brussel. Inlichtingen : Tel.:02/241.31.64.
-
- 3 oktober : Aktiedag "De Polder Blijft" - organisatie : Werkgroep Hobokense Polder. Tel.:031/27.20.53.
-
- 4 oktober : "Zesde Milieudag" in de sporthal te Landegem.
Aanvang : 10 uur - Inlichtingen : De Andere Weg
Tel.:091/77.14.18.
-
- 7 oktober : Studiedag "Kustwater- en Estuariumverontreiniging" - organisatie : Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging (KIV) Genootschap Milieutechnologie Tel.:031/16.09.96.
-
- 10 oktober : Kaderdag West-Vlaanderen "Informatieverwerking rond de verschillende campagnes voor West-Vlaanderen". Plaats : Domein Ryckelvele, Bruggesteenweg te Sijsele - Aanvang : 10 uur.
Inlichtingen : Dirk Vogelaars Tel.:050/35.20.00
-
- 11 oktober : Wielewaal-symposium "Bedreigde landschappen, planten en dieren" te Mechelen.
Inlichtingen : Tel.:014/41.22.52.
-
- 15 oktober : Studiedag "Ons Industrieel erfgoed: wat doen we ermee?" - Plaats : Studio B - Centraal Station Brussel van 14 tot 20 uur. Organisatie : Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie
Tel.:091/21.47.83.
-
- 20 tot 22 oktober : 2de internationaal symposium "Materials and Energy from Refuse" te Antwerpen.
Organisatie : K.I.V. Genootschap Milieutechnologie Tel.:031/16.09.96.
-
- 25 oktober : Nationale Anti-Atoomwapenbetoging te Brussel. Rogierplein - 14 uur. Inlichtingen : Tel.: 02/640.19.98. Vraag een petitie!lijst aan!

Aankondigingen van milieumanifestaties zoals debatten, opendeurdagen, kursussen, stages, enz. kunnen voor eventuele opname in onze Weekberichten opgestuurd worden naar B.B.L.-Vlaanderen.

Milieurama ? Niet zonder u !

Dit najaar start de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen met een groot-scheepse promotiekampagne, teneinde haar maandblad Milieurama een bredere bekendmaking en verspreiding te bezorgen. We zitten namelijk nog ver onder het vitaal oplageminimum en dat kan binnen afzienbare tijd grote moeilijkheden meebrengen.

Door onze beperkte middelen kunnen wij ons niet richten tot de klassieke methoden zoals publiciteit of affichekampagnes. Daarom zoeken wij in heel Vlaanderen mensen die zich actief willen inzetten voor de milieubeweging en meer bepaald voor de verspreiding en de bekendmaking van Milieurama.

Natuurwinkels, plaatselijke actiegroepen, (alternatieve) boekhandels, scholen en jeugdklubs moeten aangesproken worden. Ook plaatselijke aktiedagen, debatavonden en info-dagen moeten aangepakt worden. Iedereen begrijpt wel dat dit alles niet mogelijk is vanuit een gecentraliseerde positie en met een klein aantal mensen.

Daarom vragen wij u, die zich uit sympathie en overtuiging wil inzetten, kontakt op te nemen met onze regionale koördinator op het BBL sekretariaat, teneinde daadwerkelijk en vlug te kunnen samenwerken. Hij zal u een pakket proefnummers en informatiefolders geven en de aanpakmogelijkheden in uw streek of stad met u bespreken.

Denk vooral niet dat Milieurama een doel op zichzelf is, het wil een wapen zijn voor de bredere bewustmaking van de bevolking. Dat dit geen loze slogan is zien wij reeds in het buitenland, waar grote milieuorganisaties daadwerkelijk het overheidsbeleid beïnvloeden. De milieubewustmaking is een essentiële voorwaarde om te komen tot een verantwoorde en milieuvriendelijke samenleving.

Het zou te stom zijn Milieurama te zien verdwijnen nog vóór het de kans heeft gehad zichzelf te bewijzen.

"MILIEURAMA" is het maandelijks tijdschrift van de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen v.z.w.

Aarlenstraat 25, 1040 Brussel. Tel.: 02/230.94.10.

1ste jaargang, nr. 8/9 september 1981.

Verantwoordelijke uitgever: R. Dirks.

Karel Van Den Oeverstraat 50,
2200 Borgerhout.

